

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

**Místo a úloha Policie České republiky v podmínkách
krizového řízení Jihomoravského kraje**

Ivana Grenarová

Bakalářská práce
2012

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav krizového řízení

akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Ivana GRENAROVÁ**

Osobní číslo: **L09396**

Studijní program: **B 3909 Procesní inženýrství**

Studijní obor: **Ovládání rizik**

Téma práce: **Místo a úloha Policie České republiky v podmínkách krizového řízení Jihomoravského kraje**

Zásady pro vypracování:

1. Provedení analýzy současného stavu, rozbor platné legislativy, zhodnocení úlohy, poslání a všestranného zabezpečení Policie ČR
2. Provedení rozboru antropogenních a živelních událostí za posledních 5-10 let v Jihomoravském regionu, posouzení metodiky řešení a zapojení Policie ČR na dvou zvolených modelových situacích
3. Navrhnout, na základě teoretického rozboru a praktického řešení modelových úloh, vlastní opatření k zlepšení zavedených metodik a zvýšení bezpečnosti příslušníků Policie ČR

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] HORÁK, R., KRČ, M., ONDRUŠ, R., DANIELOVÁ, L. Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu, Linde Praha, a.s. 2004. Počet stran 408. ISBN 80-7201-471-4.

[2] SKŘEHOT, P. a kol. Prevence nehod a havárií. 1. díl. 1. vydání. Praha. T-SOFT Praha. 2009. 341 s. ISBN 978-80-86973-8.

[3] SLABÝ, A. a kol. Teorie a praxe krizového řízení. 1. vyd. Praha: PAČR Fakulta bezpečnostního managementu katedra krizového řízení 2010. Počet stran 110, ISBN 978-80-7251-336-9.

[4] Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení v platném znění.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce:

doc. Ing. Ivan Mašek, CSc.

Ústav krizového řízení

Datum zadání bakalářské práce:

15. prosince 2011

Termín odevzdání bakalářské práce:

11. května 2012

V Uherském Hradišti dne 20. února 2012

prof. Ing. Josef Polášek, Ph.D.
děkan

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Obsahem této bakalářské práce je rozbor místa a úlohy Policie České republiky v podmínkách krizového řízení a zejména pak v podmínkách krizového řízení Jihomoravského kraje. Práce se dotkne popisu postupu základní složky integrovaného záchranného systému – Policie České republiky při řešení mimořádné události. Práce je v teoretické části zaměřena na analýzu současného stavu, rozboru platné legislativy, zhodnocení úlohy a místa Policie České republiky v podmínkách krizového řízení, poslání a všestranného zabezpečení Policie České republiky v běžném výkonu i při řešení krizových stavů. Praktická část je zaměřena na rozbor antropogenních a živelních událostí za posledních 5-10 let v Jihomoravském regionu, posouzení metodiky řešení a zapojení Policie České republiky na dvou zvolených případech z praxe, které byly konfrontovány s typovými plány vyhotovenými k řešení obdobných mimořádných událostí. V závěru práce je na základě teoretického rozboru a praktického řešení modelových úloh, navrženo vlastní opatření k zlepšení stávajícího stavu a navrhnutí nových řešení k eliminaci stávajících nedostatků.

Klíčová slova:

místo a úloha Policie České republiky, krizové řízení, integrovaný záchranný systém, mimořádná událost, krizová situace, krizový stav, typový plán

ABSTRACT

The subject of this bachelor thesis is the analysis of the place and role of the Police of the Czech Republic in the conditions of the crisis management and namely in the conditions of the crisis management of the South-Moravian Region. The thesis will deal with the description of the operation of the Integrated Rescue System's basic element – the Police of the Czech Republic during addressing an emergency event. The theoretical part of the thesis is focused on the analysis of the current state, legislation in force, assessment of the place and role of the Police of the Czech Republic in the conditions of the crisis management, mission and general support of the Police of the Czech Republic during ordinary work and during addressing emergencies, as well. The practical part is focused on the ana-

lysis of the anthropogenic and natural events for the last 5-10 years in the South-Moravian Region, evaluation of the solution methodology and participation of the Police of the Czech Republic in two selected cases from the practice which were confronted with the model action plans prepared for the solution of similar emergencies. At the end of the thesis, a measure of my own is proposed, based on the theoretical analysis and practical solution of model tasks, in order to improve the existing status quo, and new solutions are proposed to eliminate the current shortcomings.

Keywords:

Place and Role of the Police of the Czech Republic, Crisis Management, Integrated Rescue System, Emergency Event, Emergency Situation, Emergency State, Model Action Plan

Poděkování

Tímto si dovoluji poděkovat vedoucímu mé bakalářské práce doc. Ing. Ivanu Maškovi, CSc., za vstřícnou a metodickou pomoc, za odborné vedení, cenné rady a připomínky, které mi poskytl ke zpracovanému tématu. Dále děkuji pracovníkům Oddělení krizového řízení Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje a Hasičskému záchrannému sboru stanice Blansko za poskytnuté materiály a čas, který mi věnovali. V neposlední řadě patří mé velké poděkování i všem mým blízkým za trpělivost, toleranci a morální podporu, kterou mi poskytli během studia i zpracování této práce.

Motto:

Všechno na světě má svou příčinu.

Čingiz Ajtmatonov

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v archivu Fakulty logistiky a krizového řízení Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užit své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval/a samostatně a použitou literaturu jsem citoval/a. V případě publikace výsledků budu uveden/a jako spoluautor/ka;

- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné

V Uherském Hradišti dne 9. května 2012

.....

podpis studenta/ky

OBSAH

ÚVOD.....	11
1 TEORETICKÁ ČÁST	12
1 MIMOŘÁDNÁ UDÁLOST	13
1.1 KRIZOVÉ STAVY A JEJICH CHARAKTERISTIKA	15
2 CHARAKTERISTIKA A SYSTÉM KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ	16
2.1 PRACOVNÍ ORGÁNY KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ.....	17
2.2 KRIZOVÉ PLÁNOVÁNÍ	20
2.3 KRIZOVÉ ŘÍZENÍ	21
2.4 KONTROLA	22
2.5 LEGISLATIVA KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ.....	22
3 MÍSTO A ÚLOHA POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY V PODMÍNKÁCH KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ.....	24
3.1 ÚLOHA POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY V RÁMCI ORGÁNŮ KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ	24
3.2 POSTAVENÍ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY V RÁMCI MINISTERSTVA VNITRA.....	26
3.3 POSTAVENÍ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY VE VZTAHU K ORGÁNŮM VEŘEJNÉ SPRÁVY	26
3.4 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM JAKO PROSTŘEDEK ŘEŠENÍ MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI	28
3.4.1 Působení Policie České republiky v rámci integrovaného záchranného systému.....	28
3.4.2 Složky integrovaného záchranného systému.....	29
3.4.3 Základní složky integrovaného záchranného systému	29
3.5 POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY V INTEGROVANÉM ZÁCHRANNÉM SYSTÉMU.....	30
3.5.1 Zákonné vymezení – místo a úloha Policie České republiky v krizovém řízení.....	31
3.5.2 Úkoly Policie České republiky v integrovaném záchranném systému.....	32
3.5.3 Policie České republiky a typové plány integrovaného záchranného systému.....	33
3.5.4 Ostatní složky integrovaného záchranného systému.....	33
4 CHARAKTERISTIKA POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY	35
4.1 ORGANIZAČNÍ STRUKTURA POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY	36
4.2 ZÁKLADNÍ ČINNOSTI POLICE ČESKÉ REPUBLIKY	38
4.3 PRÁVNÍ ÚPRAVA ČINNOSTÍ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY	38
4.4 MATERIÁLNĚ, TECHNICKÉ A PERSONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY A JEJICH PŘÍSLUŠNÍKŮ	39
5 KRIZOVÉ ŘÍZENÍ V RÁMCI POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY.....	41

5.1	PRACoviŠTĚ KRIZOVĚHO ŘÍZENÍ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY	41
5.2	DALŠÍ ÚTVARY POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY ZAPOJENÉ NEJČASTĚJI DO SYSTÉMU KRIZOVĚHO ŘÍZENÍ	42
5.2.1	Operační odbor	43
5.2.2	Služba pořádkové policie	44
5.2.3	Služba dopravní policie	45
5.3	FUNKČNOST MÍSTA A ÚLOHY KRIZOVĚHO ŘÍZENÍ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY JIHOMORAVSKÉHO KRAJE	45
II	PRAKTICKÁ ČÁST	48
6	CÍL PRÁCE	49
7	MODELOVÁ SITUACE HAVÁRIE AUTOBUSU	50
7.1	PŘIJETÍ OZNÁMENÍ.....	51
7.1.1	Prvotní úkony na místě.....	51
7.1.2	Zhodnocení události	55
7.2	VYHODNOCENÍ MODELOVÉ SITUACE A NÁVRH OPATŘENÍ	57
8	NÁMĚTOVÉ TACTICKÉ CVIČENÍ SLOŽEK INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU JIHOMORAVSKÉHO KRAJE.....	59
8.1	MIMOŘÁDNÁ UDÁLOST NEHODA AUTOBUSU VĚZEŇSKÉ SLUŽBY S PŘEVÁŽENÝMI VĚZNI A JEJICH ÚTĚK	59
8.1.1	Časová osa cvičení složek integrovaného záchranného systému Jihomoravského kraje	59
8.1.2	Průběh cvičení a jeho hodnocení.....	63
8.1.3	Vyhodnocení taktického cvičení složek integrovaného záchranného systému.....	64
9	NÁVRH OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ STÁVAJÍCÍHO STAVU	65
	ZÁVĚR	68
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	69
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	71
	SEZNAM OBRÁZKŮ	72
	SEZNAM TABULEK.....	73
	SEZNAM PŘÍLOH.....	74

ÚVOD

Občané našeho státu mají právo na zdravý a bezpečný život, na přiměřenou ochranu svého majetku, avšak je mnoho situací, přírodních či antropogenních událostí, kdy je tento stav narušen. Je tedy úkolem všech orgánů státní správy a územní samosprávy napříč vertikálními strukturami a napříč jednotlivými resorty, činit příslušná opatření k eliminaci či alespoň zmírnění dopadů nejrůznějších negativních jevů.

Jednou z aktuálních událostí je i nedávná tragická dopravní nehoda belgického autobusu ve švýcarském Valais, která se stala dne 14. března 2012, kdy se z lyžařského kurzu vracely domů dvě třídy převážně dvanáctiletých dětí. Autobus z dosud neznámých příčin najel na dálnici v tunelu do boční zdi a pak čelně vrazil do betonového výklenku nouzového odstavného stanoviště. Nehodu nepřežilo 28 lidí z toho 22 dětí.

Lidská společnost se snaží následkům mimořádných událostí zabránit, případně je alespoň eliminovat na přijatelnou míru. V závislosti na stupni svého vývoje proto buduje různé účinné obranné a ochranné mechanismy. Důležitým prvkem v systému ochrany před následky mimořádných událostí, respektive krizových situací, je prevence. Ale ani ta vždy nedokáže jejich vzniku a šíření zabránit. Proto jsou zřizovány záchranné systémy a vytvářeny další potřebné nástroje, kterým se budu ve své práci věnovat.

Rostoucí počet mimořádných událostí i růst jejich následků zvyšují riziko vzniku krizových situací. Obecně platí, že čím jsou následky mimořádných událostí větší, tím je větší i nutnost koordinace při jejich řešení. Na tomto principu je vytvořen nejen integrovaný záchranný systém, ale i systém krizového řízení v České republice.

Jednou ze základních složek integrovaného záchranného systému je Policie České republiky, která v této souvislosti plní konkrétně stanovené úkoly při krizových situacích a úkoly při likvidaci mimořádných událostí. Policie České republiky plní jako ozbrojený bezpečnostní sbor zejména ty úkoly, které ji zákonodárce svěřil v rámci zákona o Policii České republiky. Dále pak v rámci krizového řízení zákonodárce Policii České republiky svěřil zajišťování připravenosti k řešení krizových situací spojených s vnitřní bezpečností a veřejným pořádkem na území kraje, kterým se budu ve své práci věnovat podrobněji a bude mojí snahou popsat místo a úlohu Policie České republiky v podmínkách krizového řízení Jihomoravského kraje.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 MIMOŘÁDNÁ UDÁLOST

Pod pojmem mimořádná událost se rozumí škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činnostmi člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací. [11]

Obecně lze mimořádné události dělit podle druhů a typů na:

- Mimořádné události vyvolané přírodními jevy: [5]
 - lokální (např. povodně, zemětřesení),
 - globální (např. supervulkanická katastrofa, pandemie),
 - abiotické (např. vichřice, požáry způsobené přírodními ději),
 - biotické (např. epizootie, přemnožení škůdců).
- Mimořádné události antropogenní (vyvolané lidským činitelem): [5]
 - neúmyslné (např. technická závada, havárie, nedbalost),
 - úmyslné (např. sabotáž, terorismus, útok),
 - vojenské (vojenské napadení státu),
 - nevojenské (nepokoje, sociální či ekonomické příčiny).
- Mimořádné události vyvolané působením společenských příčin (např. změna klimatu vlivem produkce skleníkových plynů apod.).

Jednotlivé mimořádné události (dále jen MU) se mohou vzájemně ovlivňovat nebo podmiňovat jedna druhou. MU může mít také charakter ojedinělé, časově izolované události nebo může představovat sled několika MU následujících za sebou.

Možný způsob použití třídění mimořádných událostí je znázorněn na obrázku 1.

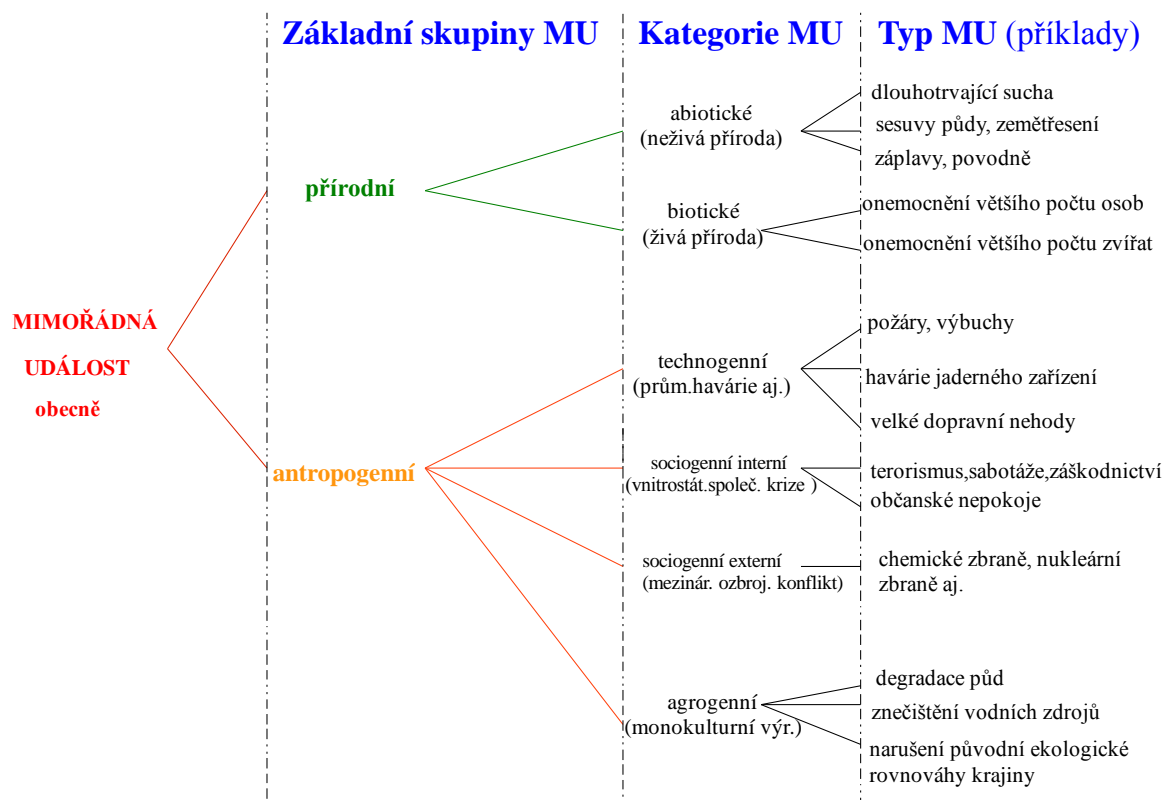
Lidstvo, aby zmírnilo následky MU, hledá prostředky, které by předcházely a zamezovaly následkům mimořádné události, popřípadě tyto následky eliminovaly na minimum prostřednictvím záchranných a likvidačních prací.

Za preventivní práci se považují činnosti a opatření materiálního, plánovacího, organizačního a vzdělávacího charakteru, které mají za úkol předejít možnosti vzniku MU, snížit pravděpodobnost jejího vzniku nebo snížení škodlivého působení mimořádné události po

jejím případném vzniku. Jako příklad je možné uvést výstavbu hrází, vyznačování únikových cest, instalace hasičských přístrojů apod.

Na záchranné a likvidační práce patří veškerá opatření směřující k záchraně lidských životů, zdraví a majetku, tedy zmírnění následků mimořádné události.

Za obnovovací práce se zpravidla považují činnosti spočívající v revitalizaci životního prostředí a činnosti směřující k obnově životního prostředí, materiálních hodnot, společenského života. Obecně lze tedy říci, že jde o činnost směřující k obnově území, které neodstraní riziko ohrožení života, životního prostředí a nemají charakter záchranných a likvidačních prací, tedy žádné riziko zde již nehrozí. Jako příklad je možné uvést vysoušení zatopených objektů po povodni, rekultivace požářiště apod.

Obr. 1: Způsob třídění mimořádných událostí [3]

1.1 Krizové stavy a jejich charakteristika

Podle závažnosti a rozsahu mimořádné události, se mohou vyhlásit k jejímu překonání tzv. krizové stavy, jimiž se zvyšují pravomoci územních správních úřadů a vlády.

Stav nebezpečí dle § 3 Zákona č. 240/2000 Sb. o Krizovém řízení: [12]

- vyhláší hejtman kraje (v Praze primátor hlavního města Prahy) pro území kraje nebo jeho část tehdy, pokud nelze řešit mimořádnou událost běžně dostupnými silami a prostředky a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů a složek IZS.
- vyhláší na dobu nejvýše 30 dnů, dobu může hejtman prodloužit jen se souhlasem vlády.

Nouzový stav dle Zákona o bezpečnosti České republiky 110/1998 Sb., čl. 2, 5, 6: [10]

- vyhláší vláda České republiky (dále jen ČR) v případě vzniku mimořádné události, která ve značném rozsahu ohrožuje životy, zdraví, majetkové hodnoty anebo vnitřní bezpečnost a pořádek.
- vyhláší nejdéle na dobu 30 dnů, dobu může prodloužit jen po předchozím souhlasu Poslanecké sněmovny.

Stav ohrožení státu dle Zákona o bezpečnosti České republiky 110/1998 Sb., čl. 2, 7: [10]

- vyhláší Parlament ČR po předchozím návrhu vlády, je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost státu, územní celistvost nebo demokratické základy státu. (čl. 2, 7).

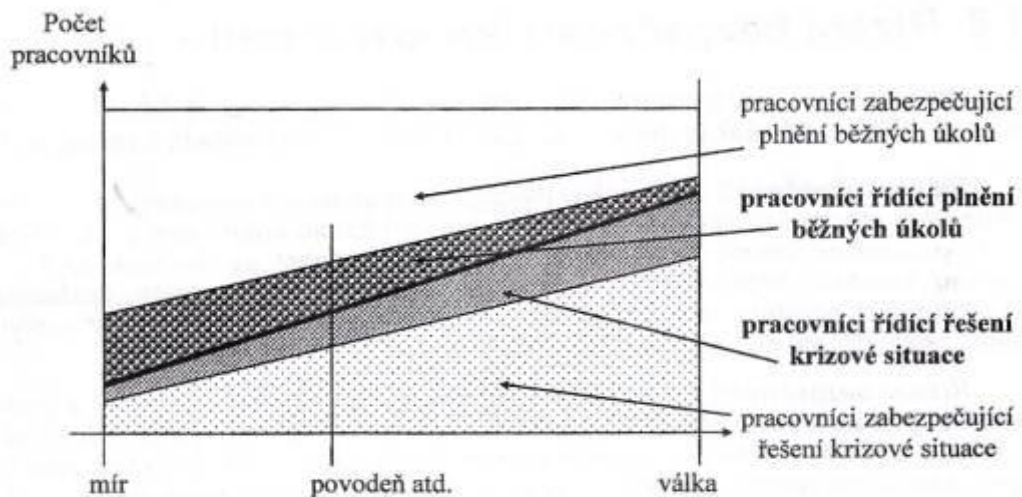
Válečný stav dle Zákona o bezpečnosti České republiky 110/1998 Sb., čl. 2, a Ústavy České republiky - zákon 1/1993 Sb., čl. 43: [9, 10]

- vyhláší Parlament ČR, je-li Česká republika napadena agresorem, nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení.

2 CHARAKTERISTIKA A SYSTÉM KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ

Krizové řízení (anglicky crisis management) je řízení, jehož cílem je předcházet vzniku možných krizových situací, zajistit přípravu na zvládnutí možných krizových situací, zajistit zvládnutí možných krizových situací v rámci působnosti orgánu krizového řízení, plnění opatření a úkolů uložených vyššími orgány krizového řízení (ke zvládnutí se zpravidla používá právní opatření „vyhlášení krizové situace“, které umožňuje dočasně omezit práva lidí a použít nadstandardní zdroje), nastartovat obnovu a další rozvoj. [3]

Krizové řízení (dále jen KŘ) vychází ze skutečnosti, že během řešení krizové situace, bez ohledu na její charakter a rozsah, se kterou je daná organizace konfrontována, musí tato organizace vykonat jednak činnosti zabezpečující její normální, běžný chod a tedy plnění jejich běžných, standardních úkolů a funkcí, a jednak činnosti, které jsou zaměřeny na řešení očekávané, vznikající nebo existující krizové situace. V závislosti na stupni, jakým jsou v důsledku krizové situace ohroženy základní funkce, popřípadě i samotná existence organizace, se musí zákonitě zvyšovat podíl „krizových činností“ a počtu osob, které je realizují, současně klesá podíl „běžných činností“ a počtu osob, které lze na jejich plnění v rámci organizace vyčlenit (viz obrázek 2). [3]

Obr. 2: Krizové činnosti [3]

Za normálních podmínek zabezpečuje činnosti související s přípravou na krizové situace jen omezený počet pracovníků organizace a jejího vrcholového managementu, ale v obrácené variantě tzv. v nejhorší krizové situaci, kterým je vyhlášení válečného stavu je tento poměr obrácený, na řešení krizové situace se podílí většina pracovníků organizace a celý

její vrcholový management. Je tedy zřejmé, že v případě takovéto události pracuje celý vrcholový management organizace a každý plní své úkoly v rámci své působnosti spojené s řešením krizové situace.

Základem KŘ je tedy schopnost organizace vytvářet operativně, dle předem připraveného plánu, paralelní řídicí struktury, které zároveň s plněním běžných úkolů a funkcí organizace zabezpečují řízení činností spojených s řešením hrozící nebo vzniklé krizové situace. Velikost a složení těchto struktur závisí na závažnosti situace a jejich potencionálních i reálných dopadech na činnost a funkci organizace.

2.1 Pracovní orgány krizového řízení

Orgány (vláda České republiky, ministerstva a ostatní správní úřady, Česká národní banka, orgány krajů, obcí a určené orgány s územní působností), které ve prospěch svého zřizovatele zabezpečují analýzu a vyhodnocení možných ohrožení jeho bezpečnosti, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravnými opatřeními a řešením krizových situací. [17]

Tak například vláda je vrcholným výkonným orgánem státní moci, jenž uskutečňuje bezpečnostní politiku státu. Tento orgán: [6]

- odpovědný za řízení a funkčnost celého bezpečnostního systému;
- oprávněn vyhlášovat nouzový stav v případě závažných krizových situací, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví, majetek či vnitřní pořádek a bezpečnost;
- za stanovených podmínek rozhoduje o vyslání ozbrojených sil mimo území ČR a o pohybu ozbrojených sil jiných států na území ČR, a to nejdéle na dobu 60 dnů.

Do kompetence parlamentu České republiky spadá: [6]

- schvalování zákonů týkajících se bezpečnosti státu;
- spolurozhodování o orientaci bezpečnostní politiky státu;
- rozhodování o vyhlášení stavu ohrožení státu, válečného stavu a o účasti ČR v obranných systémech mezinárodních organizací, jichž jsme členy;

- udělování souhlasu k vyslání ozbrojených sil mimo území republiky a k pobytu cizích vojsk na území republiky.

Bezpečnostní rada státu je stálý pracovní orgán vlády v oblasti bezpečnosti, koordinuje a vyhodnocuje tuto problematiku a připravuje vládě návrhy opatření k jejímu zajišťování. Bezpečnostní rada státu je koncipována jakožto orgán pro přípravu opatření v oblasti bezpečnosti i pro řešení vzniklé krizové situace, který mimo jiné: [6]

- v oblasti zajišťování bezpečnosti České republiky může žádat informace a analýzy od všech ministrů a vedoucích jiných správních úřadů a ukládat jim úkoly spojené se zajišťováním bezpečnosti ČR;
- posuzuje a následně předkládá vládě České republiky k projednání pravidelné zprávy o stavu zajištění bezpečnosti ČR s návrhy opatření;
- spolupracuje s bezpečnostními radami krajů.

Správní úřady nebo orgány územní samosprávy vytvářejí na územním principu z vyčleněných zástupců územně příslušných správních úřadů a jiných orgánů stálé územní orgány krizového řízení, které v rámci jejich územní působnosti zabezpečují koordinaci plnění úkolů spojených se zpracováním územních krizových plánů a zajišťováním krizové připravenosti. Územní orgány krizového řízení se doporučuje vytvářet na územním principu pro úroveň státu, kraje (po zřízení krajských správních úřadů), okresu a obce (pro jednotlivé úrovně řízení viz příloha P V. [15]

Ministerstvo vnitra (dále jen MV) za účelem koordinace výkonu státní správy v oblasti krizového řízení:

- sjednocuje postupy v oblasti KŘ,
- provádí kontrolu zajištění připravenosti ostatních ministerstev a jiných ústředních správních úřadů na řešení krizové situace a ve spolupráci s příslušným ministerstvem provádí kontrolu krizových plánů krajů.

Hejtman řídí a kontroluje přípravná opatření činností k řešení krizových situací a činností ke zmírnění jejich následků prováděná územními správními úřady s působností na území kraje, orgány obcí s rozšířenou působností, orgány obcí nebo právníckými osobami a fyzickými osobami – za účelem:

- zřizuje a řídí bezpečnostní radu kraje,
- zřizuje a řídí krizový štáb kraje, schvaluje po projednání v bezpečnostní radě krizový plán kraje,
- vyžaduje od HZS údaje dle § 15 odst. 3 Zákona č. 240/2000 Sb. o Krizovém řízení.

Hejtman v době nouzového stavu a stavu ohrožení zajišťuje provedení stanovených krizových opatření v podmínkách kraje.

Starosta obce s rozšířenou působností dle § 18 odst. 1 Zákona č. 240/2000 Sb. o Krizovém řízení: [12]

- zajišťuje připravenost správního obvodu obce s rozšířenou působností na řešení krizových situací (ostatní orgány obce s rozšířenou působností se na této připravenosti podílejí);
- řídí a kontroluje přípravná opatření, činnosti k řešení krizových situací a činnosti ke zmírnění jejich následku prováděná územními správními úřady s působností ve správním obvodu obce s rozšířenou působností, orgány obcí, právnické osoby a fyzické osoby ve správním obvodu obce s rozšířenou působností, za tímto účelem:
 - zřizuje a řídí bezpečnostní radu obce s rozšířenou působností pro území správního obvodu obce s rozšířenou působností,
 - organizuje přípravu správního obvodu obce s rozšířenou působností na krizové situace
 - podílí se na jejich řešení,
 - schvaluje, po projednání v bezpečnostní radě obce s rozšířenou působností krizový plán obce s rozšířenou působností,
 - vyžaduje od HZS kraje údaje podle § 15 odst. 3 Zákona č. 240/2000 Sb. o Krizovém řízení,

Starosta obce s rozšířenou působností dle § 18 odst. 3 Zákona č. 240/2000 Sb. o Krizovém řízení: [12]

- zřizuje a řídí krizový štáb obce s rozšířenou působností pro území správního obvodu obce s rozšířenou působností, který je současně krizovým štábem pro území správního obvodu obce;

- zajišťuje za krizové situace provedení stanovených krizových opatření v podmínkách správního obvodu obce s rozšířenou působností (správní úřady se sídlem na území správního obvodu obce s rozšířenou působností a právnických a podnikajících fyzických osob jsou povinny stanovená krizová opatření splnit);
- plní úkoly stanovené hejtmanem a orgány krizového řízení při přípravě na krizové situace a při jejich řešení,
- odpovídá za využívání informačních a komunikačních prostředků a pomůcek krizového řízení určených MV.

Kontrola – dle § 33 Zákona č. 240/2000 Sb. o Krizovém řízení: [12]

- orgány krizového řízení jsou oprávněny v mezích své působnosti kontrolovat dodržování krizového zákona;
- kontrolu vykonává:
 - u obce HZS kraje v součinnosti s obecním úřadem obce s rozšířenou působností;
 - u obce s rozšířenou působností HZS kraje v součinnosti s krajským úřadem;
 - u kraje MV s příslušným ministerstvem nebo jiným ústředním správním úřadem;
 - u HZS kraje Ministerstvo vnitra;
 - u právnických osob a podnikajících fyzických osob příslušný orgán krizového řízení, který právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě uložil povinnost vyplývající z krizového plánu.

2.2 Krizové plánování

Jak u řešení mimořádných situací, tak i u jiných rizik v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku platí zásada odstupňovaného užívání možných opatření a postupů řešení. Ty úzce navazují na rozsah ohrožení či míry poškození nejdůležitějších společenských hodnot a schopností státu, zejména pak jeho odpovědných orgánů a výkonných složek, vyrovnat se se vzniklou mimořádnou událostí.

Krizový plán je souhrnným plánovacím dokumentem, kterým zákonem stanovené orgány KŘ plánují ve své věcné a územní působnosti opatření a postupy pro případ vzniku krizových situací v době, kdy je všechno v klidu a bez zjevných problémů.

Krizové plány se pro účely zpracování metodiky dělí na:

- 1) Krizové plány ministerstev a jiných správních úřadů,
- 2) Krizové plány územní, kam patří např. krizové plány krajů.

Krizový plán se zpracovává v písemné a elektronické podobě. Skládá se ze základní části (např. vymezení působnosti, charakteristika organizace KŘ, možná krizová rizika atd.) a přílohové části (např. přehled sil a prostředků, povodňové plány, plány spojení apod.). [7]

Cílem krizového plánování tedy je vytvořit:

- účelný a efektivní systém předcházení vzniku krizových situací (odborně připravené lidské, materiální a finanční zdroje),
- akceschopný systém regulace (tlumení nebo eliminace) nežádoucích dopadů přírodních, antropogenních, společenských a sociálních forem hrozeb na vnější bezpečnost a základy státu (životní prostředí, civilní prvky, bezpečnost, životy a majetky lidu),
- efektivní a ekonomicky přijatelný systém zvládnutí vybraných krizových situací, založený na proaktivním přístupu orgánů KŘ, složek integrovaného záchranného systému (dále jen IZS),
- prostředky ke koordinaci tří relativně samostatných složek systému krizového plánování, tedy obranného, civilního nouzového a havarijního plánování,
- podmínky pro vzájemnou součinnost mezi jednotlivými orgány KŘ a koordinovat činnost výkonných složek systému KŘ České republiky. [1]

2.3 Krizové řízení

Řízení neboli organizování je manažerská funkce v oblasti řízení zaměřující se na analýzu a snížení rizika, pomocí různých metod a technik prevence rizik, které eliminují existující nebo odhalují budoucí faktory zvyšujícího rizika.

Tato fáze je hranicí mezi přípravou a prováděním protikrizových opatření, kdy v rámci:

- plánování se jedná o předběžné vyhodnocení a ustanovení sil a prostředků v takové síle, která je adekvátní našim požadavkům na řešení předpokládaných krizových situací,
- realizace je to praktická organizace nasazení těchto sil a prostředků v míře, jakou vyžaduje aktuální situace.

K realizaci už snad ani není nutné dodávat, že se jedná o praktické provedení veškerých naplánovaných postupů s jediným cílem, kterým je především ochrana a záchrana lidských životů, zdraví, majetku a nastolení fungování alespoň základních podmínek pro život.

2.4 Kontrola

Kontrola patří ke každé řídicí činnosti, měla by být přítomna v obou fázích činnosti krizového managementu – jak přípravné, tak realizační.

Kontrola je jedním ze základních úkolů manažerů na všech úrovních. Kontrola je soustavné sledování a kritické hodnocení chování, různých nastalých jevů, situací a procesů. Pomocí kontroly lze preventivně předcházet negativním jevům a má také vztah na řízení rizik.

Kontroly dodržování zákona č. 240/2000 Sb. a předpisů k jeho provedení jsou oprávněny v mezích své působnosti provádět správní úřady, orgány krajů a ostatní orgány s územní působností a orgány obcí, které se podílejí na krizovém řízení. [16]

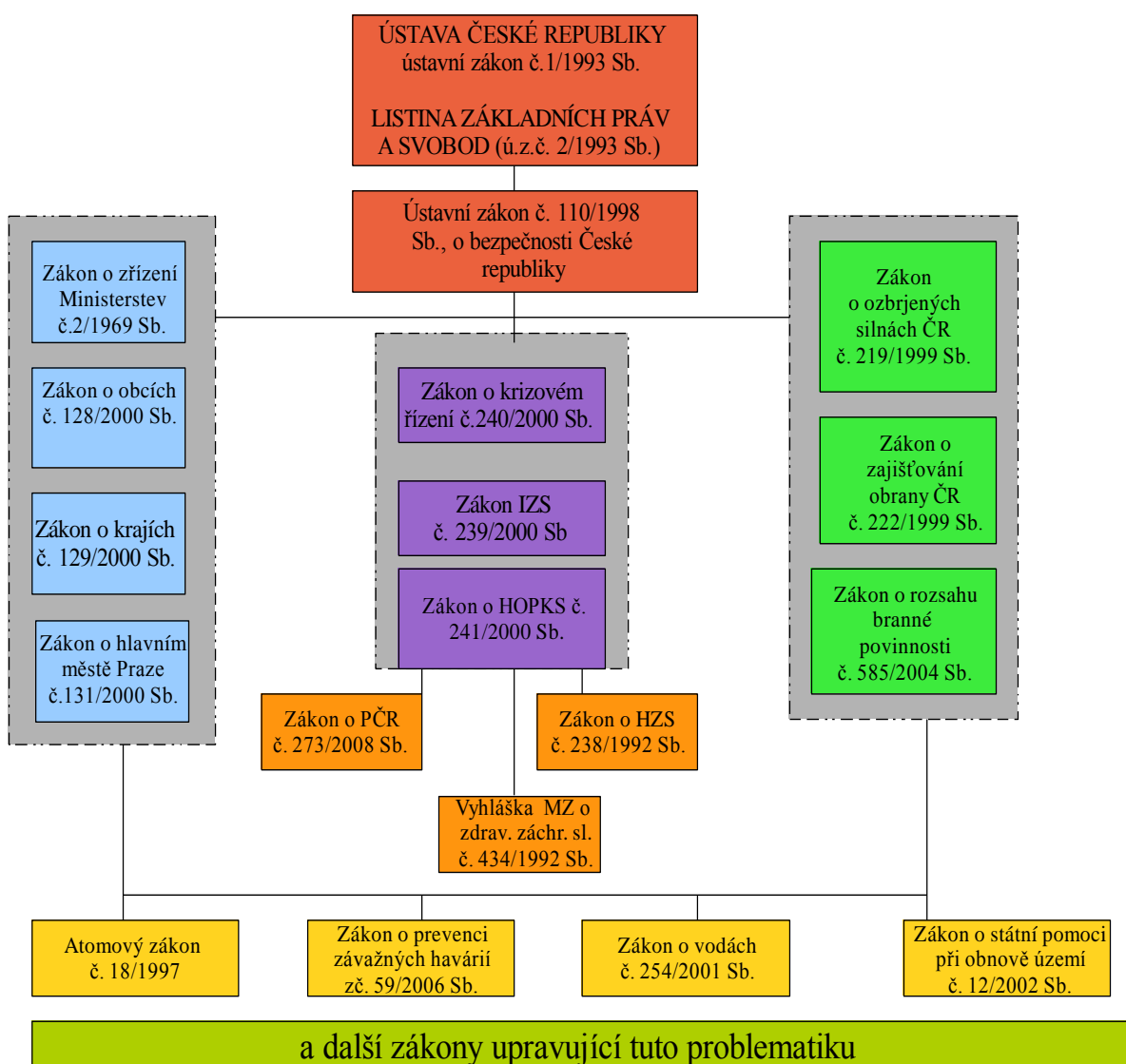
2.5 Legislativa krizového řízení

Legislativní rámec KŘ tvoří tzv. „krizová legislativa“ sestávající zejména z následujících zákonů:

- zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení (krizový zákon) v platném znění, který je zaměřen na souhrn řídicích činností věcně příslušných orgánů, dále na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností v souvislosti s přímým řešením dané krizové situace,
- zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky v platném znění
- zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému v platném znění, který především vymezuje integrovaný záchranný systém, stanoví složky integrovaného záchranného systému a jejich působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávních celků, práva a povinnosti právnických a fyzických osob při ochraně obyvatelstva před a po vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu, tedy pojednává o organizování činnosti záchrannářských složek,

- zákona č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy v platném znění, kdy tento zákon upravuje přípravu hospodářských opatření pro krizové stavy včetně přijetí hospodářských opatření po vyhlášení některého z krizových stavů (stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu a válečný stav) a samozřejmě stanoví i pravomoci vlády respektive správních úřadů při přípravě a přijetí příslušných opatření jakož i práva a povinnosti právnických a fyzických osob pro tyto situace.

Další důležité zákony zabývající se problematikou krizového řízení jsou uvedeny v příloze P I.

Obr. 3: Základní architektura právní úpravy krizového řízení [6]

3 MÍSTO A ÚLOHA POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY V PODMÍNKÁCH KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ

Abychom plně pochopili postavení Policie České republiky (dále jen PČR) v podmínkách krizového řízení, je třeba začít s vysvětlením úlohy PČR v orgánech krizového řízení, postavení PČR v rámci MV a ve vztahu k orgánům veřejné správy, nepochybně i působení PČR v Integrovaném záchranném systému.

3.1 Úloha Policie České republiky v rámci orgánů krizového řízení

Orgány krizového řízení jsou, jak jsem již uvedla v kapitole 2.1, vláda ČR, ministerstva a ostatní správní úřady, Česká národní banka, orgány krajů, obcí a určené orgány s územní působností, dále uvedu jednotlivé postavení členů krizových štábů a bezpečnostní rady.

Ústřední krizový štáb je zřízen usnesením vlády, kde předsedou je zpravidla:

- ministr vnitra,
- v případě vojenských krizových situacích - ministr obrany.

Krizové štáby ministerstev a jiných správních úřadů – složení a úkoly určuje:

- příslušný ministr,
- příslušný vedoucí ústředního správního úřadu.

Krizový štáb kraje je složen z:

- členů bezpečnostní rady,
- členů stálé pracovní skupiny krizového štábu, který je dále složen z:
 - tajemníka krizového štábu
 - pracovníků krajského úřadu
 - zástupců složek IZS
 - odborníků s ohledem na druh řešení MU nebo krizové situace
- vedoucím krizového štábu je hejtman, který rozhodne o uvedení do pohotovosti celé pracovní skupiny nebo části a o povolání dalších osob (krajského úřadu, IZS, odborníci).

Krizový štáb určené obce je složen z:

- členů bezpečnostní rady,

- členů stálé pracovní skupiny krizového štábu:
 - tajemníka krizového štábu
 - pracovníků obecního úřadu
 - zástupců složek IZS
 - odborníků s ohledem na druh řešení MU nebo krizové situace
- vedoucím krizového štábu je starosta, který rozhodne o uvedení do pohotovosti celé pracovní skupiny nebo části a o povolání pracovníků obecního úřadu určité obce zástupců složek IZS a odborníků.

Bezpečnostní rada státu je zřízena čl. 9 Ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, její složení a činnost je dána usnesením vlády a je stálým pracovním orgánem vlády pro koordinaci problematiky bezpečnosti České republiky a přípravu návrhů opatření k jejímu zajišťování. Její složení je:

- předseda, kterým je předseda vlády,
- místopředseda, kterým je ministr vnitra,
- členové, kterými jsou ministerstvo zahraničních věcí, ministerstvo spravedlnosti, ministerstvo financí, ministerstvo průmyslu a obchodu, ministerstvo dopravy a spojů, ministerstvo zdravotnictví,
- další účastníci, kterými jsou guvernér České národní banky, předseda Státní správy hmotných rezerv, vedoucí úřadu vlády.

Bezpečnostní rada kraje je zřízena na základě § 24 Zákona č. 240/2000 Sb. o Krizovém řízení, je koordinačním orgánem pro přípravu na krizové situace. Její složení a obsah činnosti jsou dány nařízením vlády č. 462/2000 Sb. Její složení má nejvíce 10 členů, kde předsedou je hejtman a jejími členy jmenuje vždy:

- náměstka (zástupce) hejtmana,
- ředitele krajského úřadu,
- příslušníka Policie České republiky určeného policejním prezidentem,
- ředitele hasičského záchranného sboru kraje,
- příslušníka Armády České republiky určeného náčelníkem generálního štábu Armády České republiky,
- ředitele územního střediska zdravotnické záchranné služby,

- zaměstnance kraje zařazeného do krajského úřadu, jehož zároveň jmenuje tajemník bezpečnostní rady kraje.

Bezpečnostní rada obce je složená maximálně z 8 členů, kde předsedou je starosta určené obce a jejími členy jmenuje vždy:

- místostarostu,
- tajemníka obecního úřadu, je-li tato funkce zřízena,
- příslušníka PČR určeného policejním prezidentem nebo jím určeným služebním funkcionářem,
- příslušníka Hasičského záchranného sboru (dále jen HZS) kraje určeného ředitelem HZS kraje nebo jím určeným služebním funkcionářem,
- velitele sboru dobrovolných hasičů určené obce, je-li tento sbor zřízen,
- zaměstnance určené obce, jehož zároveň jmenuje tajemník bezpečnostní rady určené obce.

3.2 Postavení Policie České republiky v rámci Ministerstva vnitra

Policie je dle § 5 odst. 1 zákona o PČR podřízena ministerstvu vnitra. Konkrétní zákonnou pravomoc má vůči policii pouze ministr vnitra, který je personálně nadřízen policejnímu prezidentovi, kterého jmenuje. Z ekonomického a právního hlediska jsou krajská ředitelství policie organizačními složkami a účetními jednotkami státu, Policejní prezidium a útvary policie s celostátní působností se při nakládání s majetkem České republiky a v právních vztazích považují za součást organizační složky státu a za součást Ministerstva vnitra jakožto organizační složky státu a účetní jednotky (viz § 7 a 8 zákona o PČR). Institucionálně a personálně však je policie od ministerstva oddělena a jedinou vazbou je personální pravomoc ministra nad policejním prezidentem. Policie a její součásti nejsou právnickou osobou (stejně jako není právnickou osobou ani ministerstvo vnitra), policie vždy právně jedná za stát jakožto právnickou osobu.

3.3 Postavení Policie České republiky ve vztahu k orgánům veřejné správy

Policie České republiky při plnění svých úkolů spolupracuje s bezpečnostními sbory, ozbrojenými silami a dalšími orgány veřejné správy, tak i s právnickými a fyzickými osobami. V rámci spolupráce PČR upozorňuje zejména tyto orgány a uvedené osoby na skuteč-

nosti, které se dotýkají jejich činnosti a mohou vést k ohrožení nebo porušení vnitřního pořádku a bezpečnosti.

Zvýhodněná je spolupráce PČR s obcemi, neboť její určené útvary mohou uzavírat s obcemi písemné koordinační dohody za účelem stanovení společného postupu při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Obsahem těchto dohod mají být zejména nástroje a formy nepřetržité optimální spolupráce činnosti obce a útvaru policie při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku v obci, úkoly obce a útvaru PČR v oblasti předcházení protiprávním jednáním porušujícím veřejný pořádek v obci, úkoly obce a útvaru PČR při porušení veřejného pořádku v obci, podíl obce a útvaru PČR na zajištění plnění těchto úkolů, formy a nástroje hodnocení plnění úkolů a odstraňování případných zjištěných nedostatků, poskytování finančních prostředků. Současně není zákonem vyloučeno, aby si obce a PČR upravili v těchto koordinačních dohodách i další problematiky společného zájmu, kterými mohou být právě otázky spolupráce v oblasti krizového řízení (viz § 16 zákona o PČR).

Mimo to PČR spolupracuje s ostatními právníckými a fyzickými osobami vykonávajícími činnost v oblasti prevence kriminality, sociálně patologických jevů, vzdělávacích aktivit na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti, poskytování podpory, péče a pomoci obětem trestných činů, zmírňování následků trestných činů, nebo prevence a řešení následků krizových situací a mimořádných událostí na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti. Spolupracuje s osobami pracujícími s pachateli trestných činů a osobami se sociálně patologickým nebo obdobným rizikovým způsobem chování, nebo vykonávajícími jinou činnost ve prospěch zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti (viz. § 17 zákona o PČR).

Policista je v rozsahu potřebném pro splnění konkrétního úkolu PČR oprávněn požadovat od výše uvedených orgánů a osob věcnou a osobní pomoc, zejména potřebné podklady a informace včetně osobních údajů. Tyto orgány a osoby jsou povinny požadovanou pomoc poskytnout; nemusí tak učinit: [13]

- brání-li jim v tom zákonná nebo státem uznaná povinnost mlčenlivosti anebo plnění jiné zákonné povinnosti,
- fyzická osoba tak nemusí učinit, pokud by poskytnutím pomoci vystavila vážnému ohrožení sebe nebo osobu blízkou (viz § 18 zákona o PČR).

Pokud síly a prostředky policie nejsou dostatečné k zajištění bezpečnosti a vnitřního pořádku, může vláda ČR povolat k plnění úkolů policie vojáky v činné službě a příslušníky

Vězeňské služby ČR nebo Celní správy ČR; to platí zejména pro situace krizové. Povolání příslušníci pak mají při plnění úkolů PČR oprávnění a povinnosti policisty. [13]

Provozovatel televizního nebo rozhlasového vysílání a vydavatel periodického tisku jsou povinni na základě žádosti PČR neprodleně a bez úpravy obsahu a smyslu uveřejnit informace o závažném ohrožení života a zdraví osob, majetku nebo veřejného pořádku a to bez náhrady nákladů.

PČR může v potřebném rozsahu pro plnění určitého úkolu žádat od správce evidence nebo zpracovatele poskytnutí informací z evidence provozované na základě jiného právního předpisu. Správce evidence nebo zpracovatel poskytne informace bezplatně, nestanoví-li jiný právní předpis jinak. Správce evidence nebo zpracovatel jsou povinni žádosti bez zbytečného odkladu vyhovět, nestanoví-li jiný právní předpis pro poskytnutí informací policii jiný režim.

V rámci IZS je zřejmě nejdůležitější spolupráce PČR s HZS, kdy tuto spolupráci upravují vzájemné smlouvy uzavřené mezi těmito dvěma institucemi:

- dohoda o spolupráci v oblasti služební kynologie z 2. 4. 2002,
- dohoda o spolupráci v oblasti potírání některých druhů závažné trestné činnosti, jakož i za účelem řešení mimořádných událostí, při kterých může dojít k ohrožení zdraví, životů osob a škodám na majetku z 18. 11. 2004,
- dohoda o plánované pomoci na vyžádání mezi GŘ HZS, PČR a Horskou službou z 31. 3. 2005,
- dohoda o součinnosti mezi PČR a HZS ČR v oblasti koordinovaného postupu při vyšetřování požárů z 12. 7. 2005.

3.4 Integrovaný záchranný systém jako prostředek řešení mimořádné události

Jedním z prostředků krizového řízení, kterým lze bojovat proti následkům mimořádné události je IZS České republiky.

3.4.1 Působení Policie České republiky v rámci integrovaného záchranného systému

Dle § 20 Zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, působí policie v rámci IZS, při řešení krizových situací a mimořádných událostí a při přípravě na ně. Policie jako základní

složka IZS vykonává v místě provádění záchranných a likvidačních prací úkoly podle tohoto zákona. Policista nebo útvar policie se podílejí na provádění záchranných a likvidačních prací včetně letecké podpory IZS a letecké podpory v rámci krizových situací – jsou-li k tomu vybaveni, pokud je to nezbytné pro záchranu života, zdraví a majetku a jsou-li k tomu určení policejním prezidentem.

Dále postavení a úkoly PČR v rámci IZS upravuje zákona č. 239/200 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Úkoly PČR v rámci opatření při zásahu IZS upravuje vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení IZS, ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb., Konkrétní úkoly pro některé vybrané události jsou dále zveřejněny tzv. typovými činnostmi složek IZS při společné, zásahu. Typové činnosti vydává MV GŘ HZS, tyto činnosti jsou zveřejněny jen částečně z důvodu ochrany taktických informací.

Policie České republiky se v rámci IZS dále řídí Zákonem č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení.

Na místo zásahu v rámci IZS je z policejních složek jako první vyslána na místo Služba pořádkové policie, jako základní článek PČR a v případě potřeby a nutnosti další složky policie včetně letecké podpory.

3.4.2 Složky integrovaného záchranného systému

V případě mimořádných událostí je dána odpovědnost zejména záchranným sborům a havarijním službám s tím, že se na těchto událostech budou podílet státní orgány, orgány územních samosprávních celků a právnické a fyzické osoby podle příslušného zákona, kterým je zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Složky IZS se dělí na:

- základní a
- ostatní.

3.4.3 Základní složky integrovaného záchranného systému

Základními složkami IZS jsou: [4]

- HZS ČR

- jednotky požární ochrany zařazené v plošném pokrytí území kraje jednotkami požární ochrany,
- zdravotnická záchranná služba,
- PČR,

kteřé jsou schopny rychle a nepřetržitě zasahovat, mají celoplošnou působnost na území celého státu, zajišťují nepřetržitou pohotovost a obsahují telefonní linky tísňového volání (112, 150, 155, 158) pro příjem ohlášení vzniku MU, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě MU.

Pokud tedy má obec jednotku sboru dobrovolných hasičů, která je začleněna do plošného pokrytí území kraje (vydává se jako nařízení kraje na základě zákona o požární ochraně), je tato jednotka základní složkou IZS.

Složky IZS jsou při zásahu povinny se řídit příkazy velitele zásahu, popřípadě pokyny starosty obce s rozšířenou působností, hejtmana kraje, v Praze primátora hlavního města Prahy nebo MV, pokud provádějí koordinaci záchranných a likvidačních prací (dále jen ZaLP).

3.5 Policie České republiky v integrovaném záchranném systému

Policie České republiky je zřízena zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropských společenství nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí českého právního řádu. [4]

Působení PČR v rámci IZS, při řešení krizových situací a mimořádných událostí a při přípravě na ně je stanoven v § 20 o PČR: [13]

1) Plněním úkolů k řešení mimořádných událostí a krizových situací se rozumí i příprava policie na ně.

2) Policie jako základní složka integrovaného záchranného systému vykonává v místě provádění záchranných a likvidačních prací úkoly podle tohoto zákona.

3) Policista nebo útvar policie se podílejí na provádění záchranných a likvidačních prací včetně letecké podpory integrovaného záchranného systému a letecké podpory v krizových situacích,

- a) jsou-li k tomu vycvičení a vybavení,
- b) je-li to nezbytné pro záchranu života, zdraví nebo majetku a
- c) jsou-li k tomu určení policejním prezidentem.

3.5.1 Zákonné vymezení – místo a úloha Policie České republiky v krizovém řízení

Oblast vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku má oproti živelným a havarijním událostem jednotný centrálně stanovený postup zpracování plánů a řešení krizových situací včetně používání standardních krizových opatření. Pro zajištění určených postupů při nezbytném omezování lidských práv a svobod v rámci řešení krizových situací, jsou bezpečnostní krizová opatření plánována a realizována na základě zásady centrálního řízení ve vertikální řídicí linii:

MV → Policejní prezídium ČR → PČR krajské ředitelství → Obvodní oddělení PČR.

Orgány krajů a obcí ve spolupráci s věcně příslušnými úřady státní správy předkládají požadavky a poskytují podklady PČR k zabezpečení plánování krizových opatření směřujících do oblasti veřejného pořádku, která jsou nezbytná pro řešení krizových situací (v oblasti ochrany obyvatel, obrany státu a ochrany ekonomiky). Tyto požadavky však nemohou jít nad rámec působnosti PČR a musí umožňovat plnění jejich dalších nezbytných úkolů.

Pro dodržení standardního způsobu spolupráce na daném území je nezbytné, aby požadavky územních orgánů krizového řízení vůči policii byly rovněž sjednoceny do určené podoby, formy a rovněž obsahu. Základními dokumenty pro přípravu a realizaci krizových opatření v působnosti PČR jsou krizový plán MV, který je rozpracovaný na centrální úrovni odborem bezpečnostní politiky MV. Rozpracování krizového plánu PČR zabezpečuje oddělení krizového řízení kanceláře policejního prezidenta na územní úrovni a dále oddělení krizového řízení krajských ředitelství PČR.

V rámci vnější koordinační role, kterou v krizovém řízení MV vykonává, došlo k určitému zpřesnění. MV byla výslovně stanovena odpovědnost za přípravu a řešení krizových situací souvisejících s vnitřní bezpečností a veřejným pořádkem. PČR je pak sama odpovědná za zajišťování připravenosti na řešení krizových situací spojených s vnitřní bezpečností a veřejným pořádkem na území příslušného kraje. Toto upravuje i § 20 zákona o PČR, který výslovně stanoví, že plněním úkolů k řešení mimořádných událostí a krizových situací se rozumí i příprava policie na ně. Dále stanoví, že policie jako základní složka integrovaného záchranného systému vykonává v místě provádění záchranných a likvidačních prací úkoly

podle zákona o PČR, tedy své běžné úkoly, nikoliv další činnosti, které nespádají do její působnosti. Podíl PČR a policistů na provádění záchranných a likvidačních prací včetně letecké podpory integrovaného záchranného systému a letecké podpory v krizových situacích zákon podmiňuje tím, že

- a) jsou k tomu vycvičeni a vybaveni,
- b) je-li to nezbytné pro záchranu života, zdraví nebo majetku a
- c) jsou k tomu určeni policejním prezidentem.

Orgány kraje jsou i při krizových situacích, včetně stavu ohrožení státu a válečného stavu, spoluodpovědné za řešení krizových situací v rámci kraje, případně provedení stanovených krizových opatření v podmínkách kraje.

Spolupráce policie k zajištění realizace krizových opatření podle typových plánů, u nichž není dominantně ohrožena oblast vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku, je realizována jako podpora činnosti hlavním řešitelům těchto ohrožení. PČR zde vykonává službu ve prospěch jiných krizových opatření, příslušní gestoři dávají a upřesňují požadavky na zajištění veřejného pořádku, zákonnosti, dopravních opatření atd. Tyto požadavky musí vycházet z působnosti policie a respektovat zákonnost postupů, tedy možnost postupů pouze v rámci zákonných pravomocí policie. Po zvážení kapacitních možností PČR je nezbytné pro posilování bezpečnosti území zapojit další bezpečnostní složky a subjekty (obecní či městskou policií, další ozbrojené bezpečnostní sbory, soukromé bezpečnostní agentury, veřejné strážže – myslivecká, lesní, rybářská, stráž přírody atd.).

3.5.2 Úkoly Policie České republiky v integrovaném záchranném systému

V rámci IZS provádí PČR zejména tyto úkoly v rámci mimořádné události: [4]

- uzavírá objekty a oblasti, reguluje vstup a opuštění budov a oblastí osobami,
- reguluje dopravu v oblasti mimořádné události,
- šetří okolnosti vzniku mimořádné události a objasňuje jejich příčiny,
- plní úkoly v souvislosti s identifikací zemřelých osob,
- chrání movitý a nemovitý majetek v oblasti mimořádné události a zamezuje trestné činnosti v oblasti,

- plní další úkoly na základě pokynů velitele zásahu nebo řídicí složky IZS.

Velitel zásahu na místě mimořádné události - policista: [4]

- vždy při pátrání po osobách při řešení sebevraždy,
- při odstraňování nástražných výbušných systémů,
- při udržování pořádku na fotbalových utkáních, veřejných shromážděních osob (techno-party apod.), bezpečnostních akcích (summitu, významné zahraniční návštěvy apod.).

Velitel složky na místě mimořádné události - policista: [4]

- při společném zásahu složek IZS, obvykle je i členem štábu vedoucího zásahu.

Velitel sektoru nebo úseku:

- např. úseku, kterým projíždí vozidla a prochází osoby při evakuaci apod.

3.5.3 Policie České republiky a typové plány integrovaného záchranného systému

Typové činnosti složek IZS při společném zásahu jsou zpracovány podle § 18 vyhlášky č. 328/2001 Sb. ze dne 5. září 2001 o některých podrobnostech zabezpečení IZS, ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb. Typovou činnost složek IZS vydává MV - generální ředitelství HZS ČR odbor IZS a výkonu služby - redakce oddělení IZS, redaktor. Typová činnost složek IZS obsahuje postup složek IZS při záchranných a likvidačních pracích s ohledem na druh a charakter MU. Tyto postupy se zpracovávají z toho důvodu, aby jednotliví členové základních a vedlejších složek IZS věděli co mají dělat při MU, jejich činnost byla koordinovaná, vysoce efektivní při záchraně lidských životů, zdraví, majetku a životního prostředí. Tyto typové plány také zohledňují efektivnost a ekonomičnost složek IZS.

3.5.4 Ostatní složky integrovaného záchranného systému

Ostatními složkami IZS jsou: [4]

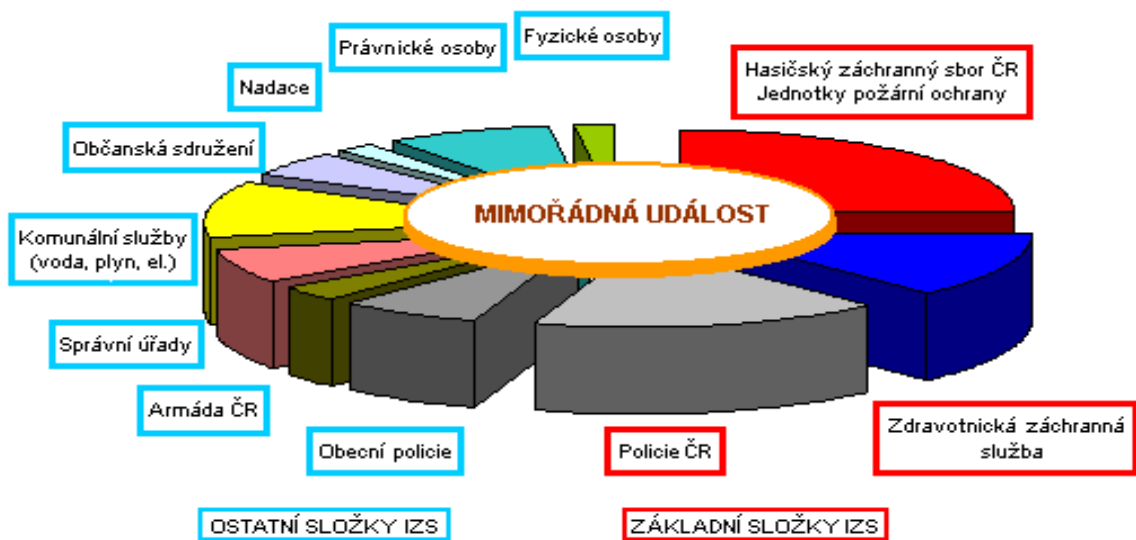
- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil (Armáda ČR),
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory (např. Obecní policie),
- ostatní záchranné sbory (např. Báňská záchranná služba),
- orgány ochrany veřejného zdraví (hygienická stanice),

- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby (komunální služby, havarijní služby v energetice, plynárenství, a další),
- zařízení civilní ochrany,
- neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím,

v době krizového stavu se stávají ostatními složkami IZS také odborná zdravotnická zařízení na úrovni fakultních nemocnic pro poskytování specializované péče obyvatelstvu.

Ostatní složky IZS poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání (tj. na předem písemně dohodnutý způsob poskytnutí pomoci). V době krizových stavů se stávají ostatními složkami IZS také odborná zdravotnická zařízení na úrovni fakultních nemocnic pro poskytování specializované péče.

Zařazením složky v IZS se nemění její právní subjektivita, způsob řízení, organizace nebo způsob financování. Složka IZS se však musí podřídit zásadám koordinace při společném zásahu.

Obr. 4: Zastoupení složek IZS při zásazích z roku 2005 [8]

4 CHARAKTERISTIKA POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

V souladu se zákonem o PČR hovoříme o policii jako o ozbrojeném bezpečnostním sboru ČR, jehož působností je chránit bezpečnost osob, majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle zákona o PČR ve znění pozdějších předpisů. Další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti ji svěřené zákony, přímo použitelnými předpisy Evropské unie nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu.

Policie České republiky je podřízena Ministerstvu vnitra – zák. č. 273/2008 Sb., o PČR. MV je ústředním orgánem státní správy pro vnitřní věci a to zejména pro veřejný pořádek a bezpečnost ve vymezeném rozsahu. MV tedy zabezpečuje plnění úkolů v oblasti vnitřní bezpečnosti a působnosti stanovené v řadě právních předpisů a mezinárodních smluv.

PČR působí při zajišťování vnitřní bezpečnosti také v rámci IZS, stejně jako hasičské a záchranné sbory, v oblasti ochrany obyvatelstva a provádění záchranných prací převážně v běžném systému služby bez potřeby využívání mimořádných nebo krizových opatření. Při mimořádných situacích, například v souvislosti s pořádáním velkých politických, sportovních nebo kulturních akcí, při demonstracích, dopravních kalamitách apod., využívá svá oprávnění, která jsou uvedena zejména v zákoně o PČR. V případě, že mimořádnou situaci již není možno řešit postupy a opatřeními uvedenými v zákoně o PČR nebo dalších právních předpisech a současně ochrana života, zdraví, majetkových hodnot nebo dokonce zajištění demokratických základů a celistvosti státu si vyžaduje výraznější omezení práv a svobod, využijí se přiměřeně krizová opatření uvedená v krizovém zákoně.

Užití krizových opatření je však možné pouze při současném vyhlášení některého krizového stavu. Plánování a provádění krizových opatření policejně bezpečnostního charakteru vyžaduje jednotný systém příprav a plánování pro zajištění standartních postupů a zabránění možným excesům. Oproti přípravám na řešení rizik z oblasti živelných pohrom nebo havárií je proto problematika vnitřní bezpečnosti nebo obrany státu řízena a koordinována centrálně. Analýzy rizik a plánování odpovídajících krizových opatření jsou řešeny centrálně a komplexně na základě jednotného systému krizového plánování MV a PČR. Tento systém je pak metodicky řízen a rozpracován jednotně na úrovni krajských ředitelství PČR.

Při rozpracování krizového plánu je uplatňována zásada, že za zpracování jednotlivých odborných částí dokumentace odpovídají příslušné odborné útvary a za celkovou koordina-

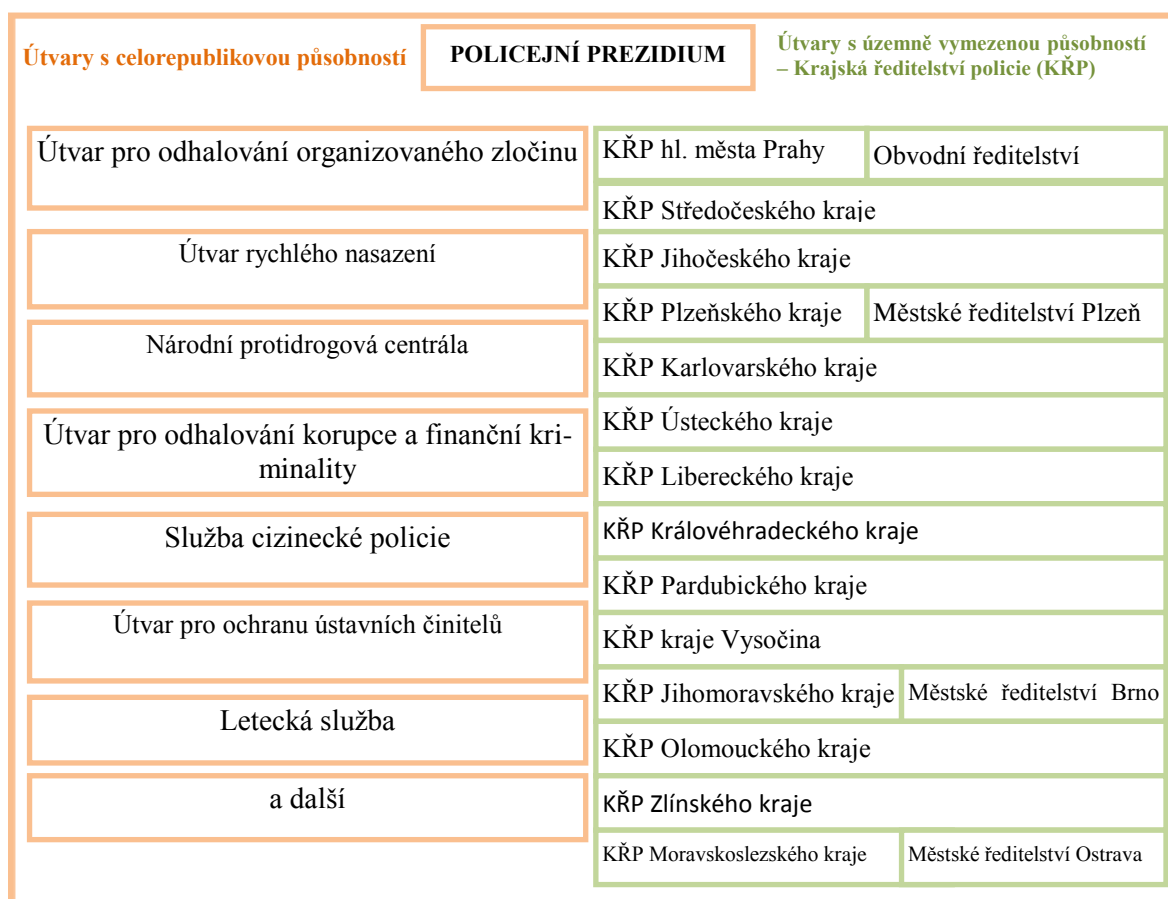
ci a dodržování předepsané skladby a metodik odpovídá příslušné pracoviště krizového řízení nebo krizové pracoviště.

PČR s krajskými úřady zpracují operační plány pro oblast vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku.

4.1 Organizační struktura Policie České republiky

Bezprostředně však policii řídí policejní prezident, jakožto ředitel bezpečnostního sboru služebně nadřazený všem policistům. Policejního prezidenta jmenuje ministr vnitra, kterému se také odpovídá za činnost PČR. Policejní prezident stojí v čele Policejního prezidia České republiky, které je řídicím článkem policie.

Struktura PČR by se dala zjednodušeně znázornit následovně:

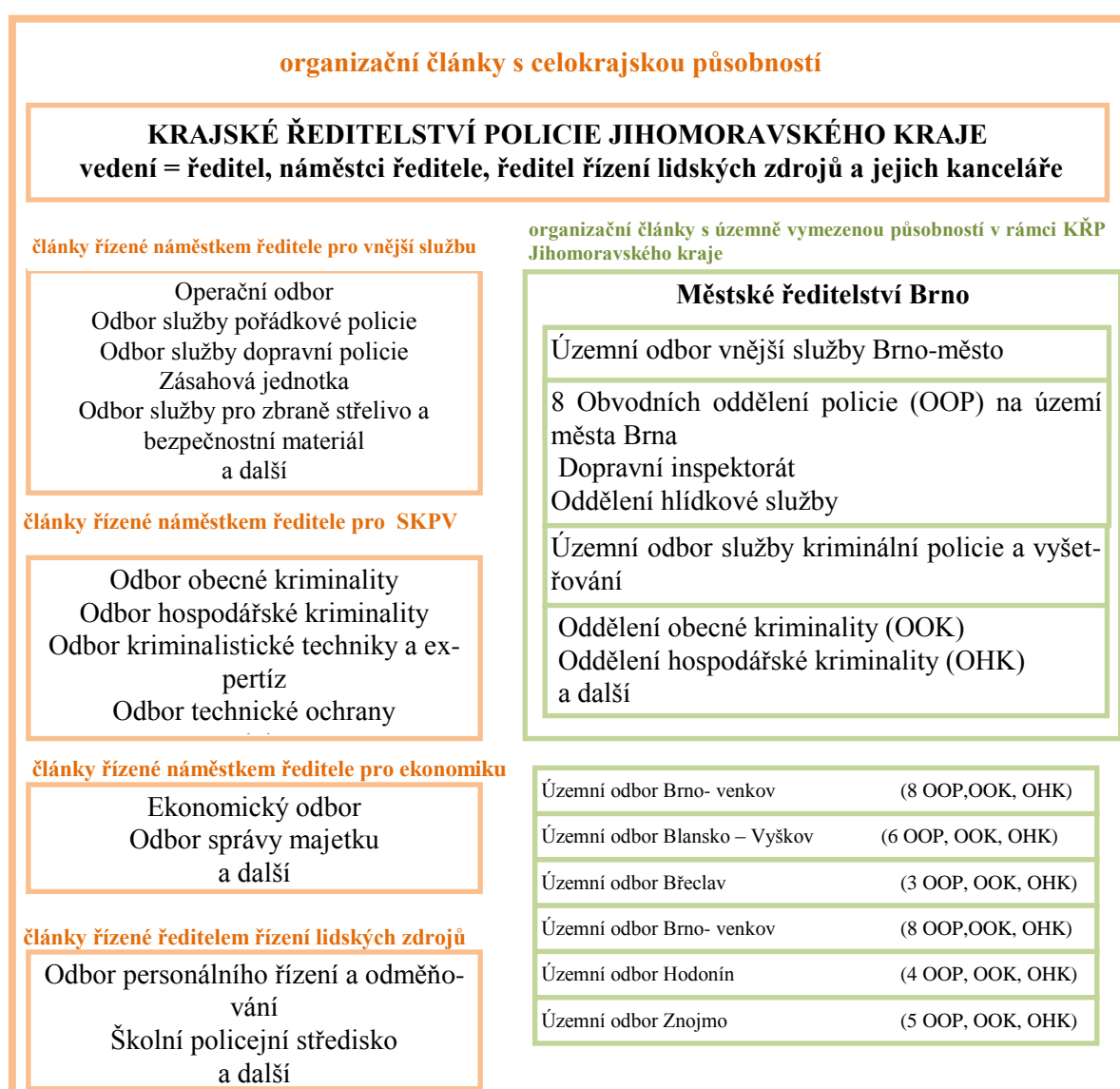

Obr. 5: Zjednodušená struktura PČR

Celostátní útvary PČR zřizuje ministr vnitra na návrh policejního prezidenta, útvary vytvořené v rámci krajských ředitelství policie zřizuje policejní prezident na návrh krajského ředitele policie.

Některé útvary s celorepublikovou působností mají podřízené útvary (expozitory), které jsou dislokovány na území v působnosti krajských ředitelství policie, ale nejsou krajským ředitelům PČR podřízeny.

V současné době v souladu se zákonem o PČR se policie územně člení na 14 krajských ředitelství. PČR je tedy územně členěna stejně jako kraje, ale také stejně jako hasičský záchranný sbor či zdravotnická záchranná služba.

Obr. 6: Rámcové znázornění organizační struktury Krajského ředitelství PČR Jihomoravského kraje

4.2 Základní činnosti Policie České republiky

Základem činnosti PČR je:

- ochrana celospolečenských zájmů a hodnot, (zákonosti, veřejného pořádku, státu, ústavních základů a institucí, zabezpečení nerušeného výkonu funkce všech orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní),
- ochrana fyzických osob, jejich životů, zdraví, lidské důstojnosti,
- ochrana majetku, a to bez rozdílu jeho vlastníků.

Tyto činnosti jsou realizovány jak za běžné situace tak i při mimořádných událostech, kde však PČR postupuje dle krizových plánů, které jsou realizovány na základě KŘ prostřednictvím krizového managementu a krizových štábů.

4.3 Právní úprava činností Policie České republiky

Legislativní rámec hlavních činností policie je obsažen v:

- zákoně č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů, který pojednává o tom co je PČR, komu slouží, co jej jejím úkolem, komu je PČR podřízena, kdo a komu za činnost PČR odpovídá.

Další právní předpisy, kterými PČR řídí svoji činnost jsou:

- zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník v platném znění,
- zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád v platném znění,
- zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích v platném znění,
- zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích v platném znění,
- zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému v platném znění,
- zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení v platném znění,
- zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR v platném znění.

Mezi nejdůležitější ustanovení zákona č. 273/2008 Sb., o PČR a o změně některých dalších předpisů, které upravují úkoly PČR jsou níže uvedené hlavní úkoly:

- ochrana veřejného pořádku, bezpečnosti osob a majetku,
- předcházení a odhalování trestné činnosti,
- šetření určených přestupků,
- dohled nad bezpečností a plynulostí silničního provozu,
- řízení a regulace dopravy,
- zajištění výkonu speciálních činností (potápěčské, kynologické, hipologické),
- kontrola dodržování pobytového režimu cizinců,
- zajišťování ochrany ústavních činitelů a chráněných osob,
- plnění úkolů státní správy na určených úsecích (úsek zbraní a střeliva).

4.4 Materiálně, technické a personální zabezpečení Policie České republiky a jejich příslušníků

Materiálním, technickým a personálním zabezpečení PČR se zabývá Odbor správy majetku. Tento odbor je od 1. 1. 2009 organizační součástí úseku náměstka policejního prezidenta pro ekonomiku, určenou k výkonu vymezené delegované působnosti v oboru materiálně technického zabezpečení útvarů PČR. Jeho postavení a zařazení v organizační struktuře policejního prezidia je dáno v souladu s nařízením Ministerstva vnitra č. 73/2001 Sb. (ve znění pozdějších předpisů) rozkazem policejního prezidenta č. 226/2008 ze dne 31. 12. 2008. [18]

Oddělení materiálně technického zabezpečení se člení na:

1. Skupina pořízení majetku,
2. Skupina skladů,
3. Skupina evidence,
4. Naturální vystrojování.

V daném případě je nejdůležitější Skupina pořízení majetku, která zajišťuje samostatný nákup širokého sortimentu majetku, uzavírá, zpracovává změny a výpovědi hospodářských smluv, odpovídá za specifikaci předmětu plnění a stanovení technických parametrů pořizovaného majetku a za prokazatelné provedení průzkumu trhu při nákupu majetku. Odpovídá za hospodárné, efektivní a účelné využívání přidělených finančních prostředků a za jejich

rovnoměrné čerpání. Zpracovává plány materiálně technického zabezpečení investičního i neinvestičního majetku na dané období, včetně návrhu rozpočtu. Zodpovídá za to, že majetek je pořizován dle platných systemizací, v požadované kvalitě a odpovídajícím množství. Zpracovává veškerou dokumentaci, která se týká nákupu strojních investic. Zabezpečuje všechny útvary krajského ředitelství investičním i neinvestičním majetkem. Zajišťuje revize a opravy majetku. Zpracovává analýzy a dílčí ekonomické rozborů pro potřebu krajského ředitelství, Policejní prezidium ČR a MV ČR. Provádí kontrolní a metodickou činnost na podřízených útvarech. Podílí se na zpracování podkladů normotvorné činnosti, provádí připomínkové řízení k novým předpisům a nařízením.

Materiální, technické a personální zabezpečení PČR v této práci uvádím záměrně, protože je strategicky významné pro samotnou PČR, jako takovou tak i jako základní složku IZS. PČR v rámci KŘ zpracovává krizové plány i oblasti materiálního, technického i personálního zabezpečení PČR, tímto připravuje své logistické zabezpečení pro případ vzniku MU.

Jelikož v této bakalářské práci popisuji místo a úlohu PČR v podmínkách krizového řízení Jihomoravského kraje, dovoluji si zde popsat materiálně, technické a personální zabezpečení Oddělení krizového řízení Krajského ředitelství PČR Jihomoravského kraje.

Oddělení krizového řízení, Krajského ředitelství PČR Jihomoravského kraje sídlí v budově PČR Jihomoravského kraje v Brně ulice Kounicova 24, na kterém jsou zařazeni ve služebním poměru a vykonávají svoji činnost čtyři příslušníci PČR a to v rámci celého Jihomoravského kraje. Materiální a technické vybavení tohoto pracoviště jsou fotoaparáty, diktafony, videokamery, promítací plátna, promítací přístroje, skenery, dalekohledy, svítlny, navigace, velkokapacitní a barevné tiskárny. Toto oddělení je zařazeno v dispečerském režimu Krajského ředitelství PČR Jihomoravského kraje, což znamená, že si zde dle potřeby půjčují služební vozidla.

Oddělení je vybaveno softwarem s názvem TERRA STUDIUM, který vytváří mapové podklady. Například zde lze zabarvit vrstvu zvláštních povodní určité oblasti a různé jiné hodnoty týkající se mimořádných událostí.

V případě MU materiálně, technické a personální zabezpečení PČR, ale i další složky PČR přecházejí pod velení krizových orgánů PČR, které postupují dle zpracovaných typových plánů. Mezi nejvýznamnější takový orgán patří pracoviště krizového řízení PČR.

5 KRIZOVÉ ŘÍZENÍ V RÁMCI POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

5.1 Pracoviště krizového řízení Policie České republiky

V rámci policie jsou na jednotlivých řídicích stupních policie (Policejní prezidium ČR, krajská ředitelství) ustaveny odborné pracovní orgány krizového řízení – pracoviště oddělení krizového řízení kanceláře policejního prezidenta a oddělení krizového řízení krajského ředitelství policie.

Je také důležité se zmínit o tom, že krizové pracoviště policejního prezidia je partnerem pro oddělení krizových řízení jednotlivých krajských ředitelství policie. Tito mají mezi sebou pracovníky tohoto oddělení, kteří zároveň plní roli garantů, rozdělené problematiky na:

<u>Havarijn plánování</u>	Zpracování materiálů v oblasti havarijního plánování, typové činnosti, radiační ochrana, legislativa těchto problematik.
<u>Krizové plánování</u>	Zpracování materiálů v oblasti krizového plánování, předlohy pro plánování bezpečnostních opatření, legislativa této oblasti.
<u>Zvláštní skutečnosti</u>	Pracovníci garantují aktuálnost a věcnou správnost této problematiky, vytváří seznam pracovníků určených ke styku se zvláštními skutečnostmi v krizovém řízení.
<u>GIS</u>	Pracovní náplní je aktuálnost a obsahová správnost této problematiky, mapové podklady.
<u>Vzdělávání</u>	Vzdělávací kurzy pro pracovníky oddělení krizového řízení PČR.
<u>Informační systém KŘ</u>	Pracovníci garantují aktuálnost a věcnou správnost této problematiky.
<u>Plánování obrany státu</u>	Obsahem činnosti je aktuálnost a věcná správnost dané problematiky, katalogové listy pro Národní systém reakce na krize, katalogové listy PČR.
<u>Hopks</u>	Pracovní náplní je aktuálnost a obsahová správnost této problematiky, hlavní zaměření a úkoly HOPSK v daném roce.
<u>Bezpečnost ochrany státu</u>	Pracovní náplní je aktuálnost a obsahová správnost dané problematiky, tj. např. zpracování dokumentace zásad pro provádění ostrahy, stanovy oprávnění přístupů do objektů a prostor, zařazováním objektů do skupin.

Obr. 7: Rozdělení pracovní náplně

Oddělení krizového řízení PČR se dále řídí Nařízením Ministerstva vnitra č. 6/2010, které zajišťuje plnění úkolů za stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu, válečného stavu a připravenosti na jejich řešení. Dále pak Závazným pokynem policejního prezidenta č. 27/2008 ze dne 31. 01. 2008, kterým se upravují úkoly PČR při přípravě a provádění záchranných a likvidačních prací složkami IZS, Vyhláškou č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaném záchranném systému, Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

5.2 Další útvary Policie České republiky zapojené nejčastěji do systému Krizového řízení

Organizační struktura policie vychází také z věcného zaměření činnosti jednotlivých základních služeb policie, kterými jsou:

- operační odbor,
- služba pořádkové policie,
- služba dopravní policie,
- služba kriminální policie a vyšetřování,
- služba pro zbraně a bezpečnostní materiál,
- služba cizinecké policie,
- ochranná služba,
- letecká služba,
- pyrotechnická služba.

Všechny základní služby mají své ředitelství na Policejním prezidiu a jednotlivé součásti na krajských ředitelstvích, popř. na úrovni územních odborů. Služba kriminální policie a vyšetřování má kromě toho i útvary s celostátní působností, kterými jsou Útvar odhalování organizovaného zločinu, Národní protidrogová centrála, Útvar odhalování korupce a finanční kriminality, Útvar speciálních a Útvar zvláštních činností. Společně s nimi do kompetence náměstka policejního prezidenta pro trestní řízení spadá i Úřad dokumentace a vyšetřování zločinu komunismu, Kriminalistický ústav Praha a Útvar rychlého nasazení.

5.2.1 Operační odbor

Operační středisko je pracoviště s nepřetržitým provozem, které zabezpečuje plnění bezodkladných úkolů v mimořádných situacích. Tyto střediska jsou zejména zřízena na útvarech s územní působností, tzn. na územních odborech PČR, městských ředitelstvích PČR, na krajských ředitelství PČR a na Policejním prezidiu ČR. Operační střediska jsou „štábní“ pracoviště vedoucích služebních funkcionářů - policejního prezidenta, ředitelů útvarů s celorepublikovou působností, ředitelů PČR krajských ředitelství a územních odborů (městských) ředitelství PČR. Na plnění služebních úkolů se podílejí svojí každodenní rutinní činností, která spočívá zejména v poskytování servisu výkonným útvarům PČR a působením v oblasti koordinace sil a prostředků útvaru směřujících k zabezpečení relevantní reakce na vzniklou bezpečnostní situaci.

Operační střediska jsou pracoviště pro organizování, řízení a koordinaci výkonu služby na daném stupni řízení. Do jejich působnosti patří organizace a zajištění opatření k řešení vzniklé bezpečnostní situace v reálném čase, prostoru, věcné a územní působnosti. K základnímu poslání operačních středisek patří práce s informacemi. V některých situacích, zejména v případech nebezpečí z prodlení, popřípadě hrozí-li závažné následky, operační střediska získané informace sama vyhodnotí a na základě provedené analýzy provádí vhodná opatření. [19]

Operační střediska působí na výkon služby též na základě rozhodnutí vedoucích služebních funkcionářů, kteří prostřednictvím těchto „štábních“ pracovišť realizují svá rozhodnutí ovlivňující aktuální vývoj a dynamiku bezpečnostní situace. Zabezpečují zvláštní úkoly v systému opatření na státní hranici k osobám a věcem. Operační střediska zajišťují nepřetržité spojení mezi útvary a jeho organizačními prvky, zabezpečují stálý provoz komunikačních prvků s kryptografickou ochranou. [19]

Hlavním úkolem operační služby je koordinovat a organizovat v rámci své teritoriální působnosti nasazování policejních sil a prostředků; současně se podílejí na zajištění součinnosti s ostatními orgány a organizacemi, zvláště v rámci IZS. [19]

V rámci celé PČR je významně realizován projekt zřizování Integrovaných operačních středisek (dále jen IOS) v rámci jednotlivých krajských ředitelství PČR. V tomto projektu je kladen důraz na pořízení nových technologií pro operační řízení s napojením na národní informační systém IZS umožňující vyšší účinnost operačního řízení, nasazování sil a prostředků při vzniku mimořádných a krizových situací. Právě potřeba včasné a efektivní reakce na zvyšující se hrozby či následky přírodních a technologických rizik, které lze elimi-

novat či řešit prostřednictvím zajištění vysoké úrovně akceschopnosti a efektivity operačního řízení PČR v rámci IZS, byla hlavním důvodem vzniku a realizace projektu.

5.2.2 Služba pořádkové policie

Služba pořádkové policie zabezpečuje oblast veřejného pořádku a bezpečnosti a plní zejména tyto úkoly:

- provádí ochranu veřejného pořádku, předchází a odhaluje trestnou činnost, zejména méně závažnou a za tím účelem provádí hlídkovou a obchůzkovou službu,
- prověřuje méně závažnou trestnou činnost, šetří určené přestupky na úseku veřejného pořádku a občanského soužití a v blokovém řízení o určených přestupcích i rozhoduje,
- přispívá k dohledu nad bezpečností a plynulostí silničního provozu,
- svými specializovanými útvary zajišťuje výkon potápěčských prací, výkon služební kynologie a hipologie, činnost pořádkových jednotek pořádkové policie a zásahových jednotek služby pořádkové policie.

Pořádkové jednotky jsou určeny k ochraně bezpečnosti osob, majetku a veřejného pořádku pod jednotným velením, zejména při hromadných politických, sportovních a kulturních akcích – (shromáždění, průvody, ochrana před diváckým násilím při sportovních zápasech), při mimořádných událostech (živelní pohromy, katastrofy a průmyslové havárie) a při rozsáhlých pátráních po osobách a věcech. Kromě toho posilují výkon hlídkové nebo jiné služby v působnosti útvarů policie, kde jsou zřízeny nebo kde to vyžaduje bezpečnostní situace.

V rámci větších krajských ředitelství PČR /včetně Krajského ředitelství Jihomoravského kraje Brno/ jsou zřízeny a působí Speciální pořádkové jednotky. Tyto jednotky kromě plnění základních úkolů v oblasti zajišťování veřejného pořádku zajišťují významné činnosti v případech mimořádných událostí, živelních pohrom, katastrof a průmyslových havárií, které svým rozsahem a charakterem vyžadují nasazení specializovaných sil a prostředků. V těchto případech se řídí pokyny krizových štábů, bezpečnostními typovými plány, anebo plní úkoly v rámci IZS.

Zásahové jednotky provádějí zákroky proti teroristům, únoscům osob, dopravních prostředků, nebezpečným pachatelům organizované trestné činnosti a pachatelům závažných úmyslných trestných činů, zejména při jejich zadržení. Zákroky se provádějí pod jednot-

ným velením. Lze je též použít k ochraně nebo obnovení veřejného pořádku, k obnovení pořádku ve věznicích, k záchranným akcím obdobně jako pořádkové jednotky, k zajišťování pohotovostní ochrany jaderných zařízení.

5.2.3 Služba dopravní policie

Služba dopravní policie provádí výkon dozoru nad silničním provozem, šetření přestupků v oblasti silničního provozu, projednává dopravní přestupky v blokovém řízení, provádí dokumentaci a evidenci dopravních přestupků a dopravních nehod, plní úkoly na úseku dopravního inženýrství, zabezpečuje doprovody, plní úkoly státní správy ve vymezeném rozsahu.

Ostatní útvary PČR zapojeny do systému KŘ jsou uvedeny v příloze P VII.

5.3 Funkčnost místa a úlohy krizového řízení Policie České republiky Jihomoravského kraje

PČR má významné postavení v krizových orgánech kraje, tedy i kraje Jihomoravského. Je zřejmé, že úlohu PČR můžeme chápat ve dvou rovinách, tedy je funkční jednak v orgánech krizového řízení kraje a jednak je jednou ze základních složek IZS.

Ad 1) a) funguje PČR v rámci orgánů kraje a obcí,

b) v rámci své působnosti Oddělení krizového řízení PČR - organizuje systém KŘ, plní úkoly krizového a obranného plánování a zajišťuje úkoly v oblasti bezpečnostní ochrany areálů krajského ředitelství PČR. Ve spolupráci s pracovištěm KŘ policejního prezidia odpovídá, v rámci své působnosti, především za přípravu krajského ředitelství PČR k plnění úkolů v oblasti řízení a koordinace činnosti v době MU a krizových stavů.

Oddělení krizového řízení v rámci své působnosti zejména:

- řídí organizační články krajského ředitelství PČR při plnění úkolů v oblasti KŘ a bezpečnostní ochrany areálů; koordinuje jejich činnost při plnění úkolů, které přesahují jejich územní nebo věcnou působnost; vykonává analytickou, koncepční, kontrolní a metodickou činnost v oblasti krizového řízení;
- spolupracuje při plnění svých úkolů se složkami integrovaného záchranného systému a ostatními subjekty krizového řízení v rámci své územní působnosti; podílí se na organizaci činnosti krajského ředitelství PČR při bezpečnostních opatřeních;

- spolupracuje s bezpečnostní radou Jihomoravského kraje při přípravě podkladů pro zasedání bezpečnostní rady kraje a realizaci úkolů vzešlých z jejich závěrů; poskytuje závazné podklady za krajské ředitelství PČR do zpracovávaného krizového plánu kraje;
- zpracovává a aktualizuje plán akceschopnosti krajského ředitelství, podkladovou dokumentaci krizového štábu ředitele krajského ředitelství PČR a plní určené funkce v sekretariátu krizového štábu;
- zpracovává a aktualizuje plán opatření krajského ředitelství PČR k zabezpečení veřejného pořádku a bezpečnosti při vzniku MU;
- zpracovává a aktualizuje konkrétní operační plány, jako základní prováděcí dokumenty opatření KŘ krajského ředitelství PČR k jednotlivým zdrojům rizik, vyplývajících z krizových a typových plánů ministerstev, ostatních orgánů KŘ státní správy, příslušného krajského úřadu a plánu obrany ČR;
- ve vymezeném rozsahu formuluje vzdělávací potřeby policie a podílí se na vzdělávání příslušníků policie v oblasti krizového řízení;
- vede jednací protokol písemností obsahujících zvláštní skutečnosti a zvláštní seznam policistů a zaměstnanců krajského ředitelství PČR určených ke styku se zvláštními skutečnostmi;
- organizuje přípravu a podílí se na realizaci cvičení integrovaného záchranného systému a krizového řízení v rámci krajského ředitelství PČR a územních součinnostních cvičení KŘ a IZS;
- koordinuje systém bezpečnostní ochrany areálů, které užívá policie, vede a aktualizuje přehled areálů pro potřeby bezpečnostní ochrany; provádí metodickou a kontrolní činnost v oblasti bezpečnostní ochrany areálů, kromě ochrany utajovaných skutečností;
- zpracovává připomínky k návrhům resortních norem a interních aktů řízení upravujících plnění úkolů a opatření v oblasti KŘ a bezpečnostní ochrany areálů;
- zajišťuje topografický materiál pro potřeby organizačních článků krajského ředitelství PČR.

Ad 2) základní složka IZS Jihomoravského kraje PČR – kdy úloha a postavení PČR je stejná, jak jsem již uvedla v kapitole 3.5.2 Úkoly Policie České republiky v integrovaném záchranném systému.

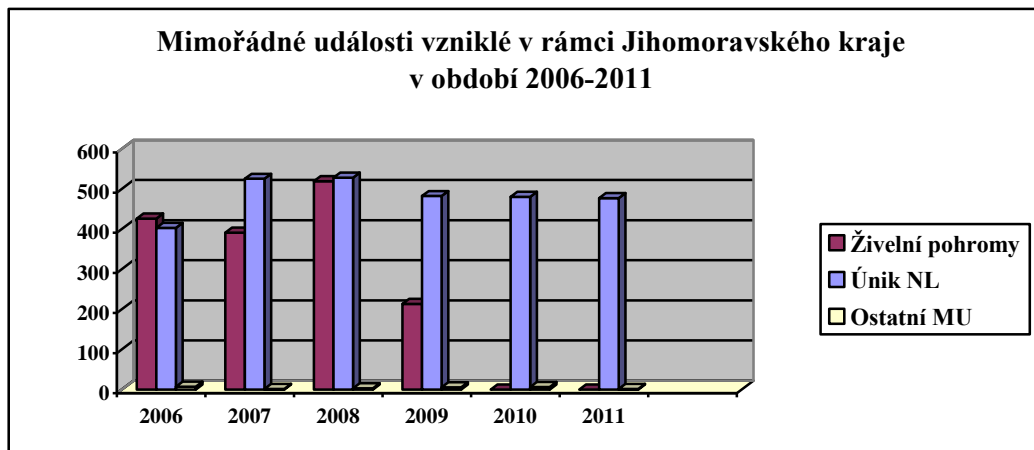
II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 CÍL PRÁCE

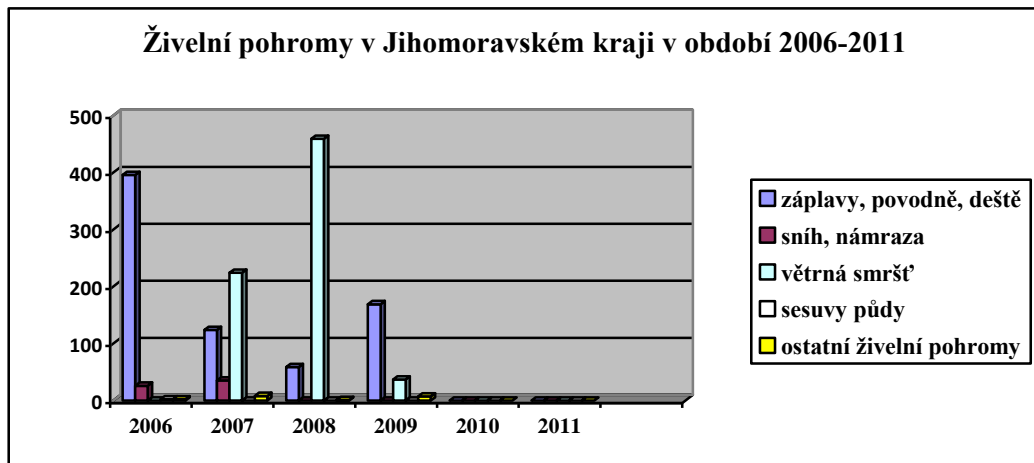
Cílem práce je na základě rozboru skutečného stavu mimořádných událostí v rámci Jihomoravského kraje, legislativy PČR v podmínkách KŘ Jihomoravského kraje, zhodnotit postavení, místo a úlohu PČR Jihomoravského kraje a na praktickém příkladu stanovit jejich funkčnost, popřípadě poukázat na nedostatky a navrhnout jejich vhodná řešení.

7 MODELOVÁ SITUACE HAVÁRIE AUTOBUSU

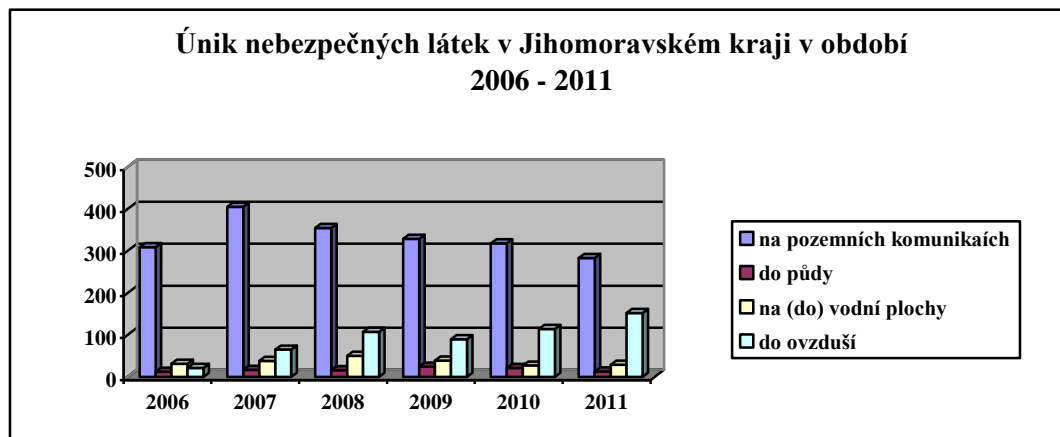
Ze statistiky Jihomoravského kraje za posledních 6 let je zřejmé, že významné mimořádné události se nevyhýbají ani tomuto kraji, jak vyplývá z níže uvedené statistiky znázorněné v grafu.

Tab. 1: Statistické vyhodnocení MU

Tab. 2: Statistické vyhodnocení živelních pohrom

Tab. 3: Statistické vyhodnocení úniku nebezpečných látek

Dále bude hypoteticky popsána mimořádná událost dopravní nehody autobusu, která vychází z reálné skutečnosti, při které došlo k velkému počtu zraněných osob a která může obdobně kdykoliv nastat. Bude zde popsána metodika postupu PČR i dalších složek IZS, opatření a úkoly od přijetí oznámení až po samotnou likvidaci havárie, tedy realizaci záchranných likvidačních prací, včetně zhodnocení postupu zasahujících základních složek IZS, zvláště pak PČR. Bude provedena komparace realizované metodiky postupu se stávajícími typovými plány zásahu. Na základě získaného výsledku bude vyvozen závěr, poukázáno na nedostatky a budou navržena vhodná řešení.

7.1 Přijetí oznámení

Přijetí oznámení samotného případu havárie autobusu s velkým počtem zraněných osob:

Integrované operační středisko PČR Jihomoravského kraje v Brně dne 27. 10. 2011 v 06:14 hodin prostřednictvím linky 158 přijalo oznámení osoby, že na kruhovém objezdu křižovatky silnice u Černé Hory, ve směru Brno – Svitavy došlo k dopravní nehodě autobusu s polskými cestujícími, který sjel ze stráně a zůstal nakloněný na pravou stranu v příkopu. Při nehodě došlo ke zranění asi 20 osob, kdy v době oznámení jsou již některé osoby mimo autobus.

7.1.1 Prvotní úkony na místě

Operační důstojník PČR Jihomoravského kraje v Brně (dále jen operační důstojník) na základě tohoto oznámení dne 27. 10. 2012 v 06:18 hodin na místo vzniku dopravní nehody vysílá službu Dopravních policie ČR Blansko (dále jen DP ČR Blansko) a hlídku Obvod-

ního oddělení PČR Blansko (dále jen OOP ČR). V 06:22 hodin operační důstojník prostřednictvím preventivního informačního operačního systému (dále jen PIOS) informoval o vzniklé dopravní nehodě ostatní základní složky IZS a to HZS Blansko a Zdravotnickou záchrannou službu (dále ZZS) Blansko. HZS Blansko na místo vysílá nejbližší dostupnou hlídku Sbor dobrovolných hasičů (dále SDH) z Černé Hory a následně i hlídku HZS Blansko. Na místo se jako první dostavila hlídka SDH Černá Hora, která začala ihned s vyprošťováním a vyváděním osob z havarovaného autobusu a to současně s jednotkou ZZS Blansko, která na místo přijela současně. V 06:34 hodin dorazila hlídka DP ČR Blansko a následně v 06:40 hodin dorazila na místo také hlídka OO PČR Blansko.

Operační důstojník dále o dopravní nehodě v 07:10 hodin vyrozuměl Službu dopravního dohledu Krajského ředitelství PČR Jihomoravského kraje, dosahujícího důstojník Územního odboru PČR Blansko, Okresní státní zastupitelství Blansko, vedení PČR Krajského ředitelství Jihomoravského kraje, hejtmana Jihomoravského kraje, vedení Policejního prezidia včetně Zastupitelského úřadu Polska. Na místo dopravní nehody byla vyslána výjezdová skupina Služby kriminální policie a vyšetřování Územního odboru PČR Blansko se zástupcem vedoucího oddělení Dopravní policie ČR Blansko.

Na místě zásahu bylo provedeno ve spolupráci s členy SDH Černá Hora vyproštění a vyvedení zbylých osob z autobusu, odvedení všech cestujících do nedaleké restaurace, která je vzdálena od místa dopravní nehody asi 50 m, kde ZZS zřídila ob vazové stanoviště. Lékař ZZS vzhledem k velkému počtu zraněných osob, povolal na místo události další vozidla ZZS Blansko a ZZS Boskovice. Vzhledem k tomu, že nebyla předána ze strany ZZS Blansko, která se již nacházela na místě zásahu správná informace o dostupnosti k místu dopravní nehody, kdy silnice v obci Bořitov byla vzhledem k opravám vozovky uzavřena a na místo dopravní nehody se muselo jezdit přes jinou obec. Další tři vozidla ZZS se tak na místo dopravní nehody dostaly s 15 minutovým zpožděním. Na místo byla povolána i další dvě vozidla ZZS Boskovice k transportu zraněných osob.

Lékaři a záchranáři třídí, ošetřují zraněné a postupně je převážejí do nemocnic k dalšímu ošetření. V průběhu této činnosti se na místo dostavila DP ČR Blansko, která začala zaznamenávat počty osob a druhy zranění. Hlídka OO PČR Blansko uzavřela místo události a zjišťovala bezpečný příjezd a výjezd z místa dopravní nehody. Na místo mimořádné události byla operačním důstojníkem povolána i jednotka HZS ze stanice Lidická v Brně, která však byla prozatím ponechána v záloze na místě události, pro případ pomoci

ZZS. Lékař ZZS však pomoc s ošetřením zraněných nepotřebuje, proto byla jednotka HZS ze stanice Lidická odvolána a odeslána zpět na základnu.

Jednotka HZS Blansko ve spolupráci s SDH Černá Hora, zasypala uniklé provozní kapaliny, které z havarovaného autobusu unikaly, dále začala zachytávat únik provozních kapalin a provedla protipožární opatření. Vzhledem k těmto skutečnostem velitel zásahu, kterým byl člen HZS Blansko, žádal prostřednictvím operačního střediska na místo vozidlo TACH (jedná se o požární vozidlo určené pro výjezdové skupiny chemických laboratoří HZS) na přečerpání nafty z nádrže havarovaného autobusu a také pracovníka životního prostředí.

V 07:25 hodin byly zahájeny likvidační práce, při kterých bylo použito 10 kg sorbentu Absodan, který byl poskytnut z konsignačního skladu požární stanice Blansko. Po příjezdu vozidla TACH HZS ze stanice Blansko bylo provedeno přečerpání nafty z havarovaného autobusu.

V průběhu této činnosti se na místo mimořádné události dostavil řídící důstojník HZS Blansko, byl informován o situaci a zajistil cestujícím z autobusu poskytnutí přístřeší a nápoje v restauraci, do doby než se na místo dostaví náhradní autobus, který zajistil druhý řidič havarovaného autobusu prostřednictvím majitele autobusu.

Tiskový mluvčí HZS informoval o mimořádné události tisková média a zástupce životního prostředí, který zajistil odvoz a likvidaci kontaminované zeminy.

Po přečerpání nafty se vozidlo značky TACH HZS Blansko vrátilo zpět na základnu.

Jelikož se jednalo o havárii autobusu s polskými cestujícími, byl na místo prostřednictvím operačního důstojníka povolán tlumočnick.

Po příjezdu překladatelů na místo dopravní nehody začala hlídka OOP ČR Blansko s výslechem všech cestujících, zjišťování přesného seznamu cestujících, jejich osobních údajů a kontaktů potřebných k dalším služebním úkonům.

Na místě mimořádné události byly dále ze strany DP ČR Blansko provedeny prvotní neodkladné úkony spočívající v ohledání místa dopravní nehody, fotodokumentace, zajištění stop potřebné, jako důkazní prostředek o zavinění dopravní nehody a jeho dalšího šetření. Ohledání místa dopravní nehody bylo provedeno dne 27. 10. 2011 v době od 07:05 do 12:55 hod. Dopravní značení v daném úseku dopravní nehody (kruhový objezd) se na okraji vozovky nachází vodorovné dopravní značení – vodící čára, před jednotlivými nájezdy na kruhový objezd je svislá dopravní značka – dej přednost v jízdě, pod níž je umístěna

dopravní značka – kruhový objezd. Na středu kruhového objezdu se nachází dopravní značka – vodící tabule označující směr jízdy po kruhovém objezdu. Na nájezdech ke kruhovému objezdu se zde nachází vodorovná dopravní značka – přechod pro chodce. Jiné dopravní značení, než jaké je výše uvedeno blízkosti dopravní nehody není. Pouze ve směru od Brna na Svitavy je ještě před příjezdem ke kruhovému objezdu umístěno dopravní značení – nejvyšší povolená rychlost 70 km/hod. a dopravní značení – pozor, kruhový objezd. Blíže ke kruhovému objezdu je pak dopravní značení – příkázaný směr jízdy přímo a za ním dopravní značení – 50 km/hod. Ohledáním místa dopravní nehody bylo zjištěno, že autobus vyjel mimo komunikaci v místě mezi rameny křižovatky kruhový objezd – Blansko a kruhový objezd – Svitavy, kde je travnatá mez v klesání od pozemní komunikace ukončena rovinou parkoviště přiléhající k restauraci. Povrch této pozemní komunikace je ze živice, bez výtluků a výmolů. V době ohledání místa dopravní nehody byl tento povrch komunikace vlhký vlivem mlhy. Pozemní komunikace nebyla znečištěna, přehlednost úseku byla dobrá, hustota provozu byla silná. Povětrnostní podmínky v době ohledání místa dopravní nehody – svítání, viditelnost byla snížena vlivem mlhy.

Zdravotní stav řidiče, který havarovaný autobus řídil, byl dobrý, bez dioptrických brýlí, orientační dechová zkouška byla provedena přístrojem Dräger s negativním výsledkem. Řidič autobusu utrpěl při dopravní nehodě lehké zranění.

Na místě dopravní nehody bylo příslušníky DP ČR Blansko zajištěno celkem 7 stop.

Lékař ZZS Blansko uvedl, že při dopravní nehodě bylo celkem zraněno 32 osob, z toho 17 lehce, 14 osob středně a jedno zranění bylo těžké.

Jednotky HZS stanice Blansko a SDH Černá Hora vyčkaly na zdokumentování události PČR a příjezdu vyprošťovacího automobilu odtahové služby, kterému pomohly s vyproštěním havarovaného autobusu na volnou plochu, kde přeložily zavazadla z havarovaného autobusu do autobusu náhradního, který po všech provedených úkonech složek IZS, naložil cestující a z místa dopravní nehody odjel. Odtahová služba odvezla havarovaný autobus na záchytné parkoviště, jednotky HZS stanice Blansko a SDH Černá Hora provedli naložení kontaminované zeminy naftou do přistaveného kontejneru, který zajistil pracovník životního prostředí a zeminu odvezly k likvidaci.

Celá akce byla ukončena v 19:14 hodin dne 27. 10. 2011 a místo dopravní nehody tak bylo plně zprovozněno.

7.1.2 Zhodnocení události

Dne 27. 10. 2011 v 06:14 hodin došlo na silnici č. 43 v km 30,91 na kruhovém objezdu neboli křižovatku silnic č. 43 x č. 377 u Černé Hory, ve směru Brno – Svitavy k dopravní nehodě autobusu s polskými cestujícími, který při průjezdu kruhového objezdu nepřizpůsobil rychlost jízdy dopravně technickému stavu pozemní komunikace a povětrnostním podmínkám, kdy viditelnost byla snížena hustou mlhou, a při nájezdu na kruhový objezd najel levou částí autobusu na středovou travnatou výplň kruhového objezdu, přičemž se s autobusem naklonil tak, že následně havaroval vpravo mimo komunikaci. Při vyjetí vpravo narazil autobus do travnatého svahu a zůstal zaklíněn v silničním příkopu. V době dopravní nehody bylo v autobuse 50 cestujících. Při dopravní nehodě bylo celkem ošetřeno 32 osob, z toho 17 osob bylo zraněno lehce, 14 osob zraněno středně a jedna osoba byla zraněna těžce. Zraněné osoby byly převáženy do okolních nemocnic k dalšímu ošetření a hospitalizaci. Dechová zkouška u řidiče havarovaného autobusu byla provedena přístrojem Dräger s negativním výsledkem. Vyhodnocením záznamového listu, který byl po dopravní nehodě vyňat ze záznamového zařízení, bylo zjištěno, že řidič v daném úseku, kde je rychlost snížena dopravním značkou na nejvyšší povolenou rychlost 50 km/hod, jel rychlostí 80 km/hod. Při dopravní nehodě došlo ke škodě na betonovém obrubníku ve výši 1.000,- Kč a na havarovaném autobuse škoda ve výši 250.000,- Kč. Škoda na věcech cestujících byla zjištěna dodatečně, která činí 15.000,- Kč. Na místě dopravní nehody byly přítomny základní složky IZS, konzul zastupitelského úřadu Polské republiky z Brna i Ostravy a tlumočník. O mimořádné události byl vyrozuměn dosahující důstojník Územního odboru PČR Blansko, Okresní státní zastupitelství Blansko, vedení PČR Krajského ředitelství Jihomoravského kraje, hejtman Jihomoravského kraje, a vedení Policejního prezidia včetně Zastupitelského úřadu Polska. Velitelem zásahu při dopravní nehodě byl po celou dobu člen HZS ČR stanice Blansko.

Při likvidačních pracích bylo použito 10 kg sorbentu ABSODAN, byl proveden úklid trossek, střepů, posypů použitých k neutralizaci vyteklých kapalin, vyproštění a následné odvezení havarovaného autobusu.

Obr. 8: Místo dopravní nehody

Obr. 9: Havarovaný autobus

7.2 Vyhodnocení modelové situace a návrh opatření

Na základě výše uvedeného modelového případu dopravní nehody autobusu a porovnání typového plánu PČR bylo zjištěno následující:

Spolupráce s ostatními základními složkami IZS proběhla v pořádku. Regulace na místě dopravní nehody byla prováděna zasahujícími složkami PČR. Splnění tohoto úkolu však bylo opožděné, protože hlídka OOP ČR Blansko se dostavila na místo, jako poslední. První na místě byl SDH Černá Hora, jehož úkolem bylo v první řadě zachraňovat lidské životy, nikoli řídit dopravu, aby nedocházelo k sekundárním následkům. Hlídka OOP ČR Blansko měla být na místě první nebo alespoň současně s HZS nebo ZZS, aby mohla řádně zajistit místo události, řídit dopravu, případně v krajní situaci poskytnout první pomoc zraněným osobám. Dále shledávám pochybení ze strany PČR v nedostatečném označení dopravní nehody, kde nedošlo k vhodnému využití světelných výstražných zařízení na vlastních vozidlech PČR, popřípadě využití rozestavení ostatních vozidel IZS dle možností a využití jejich výstražných světelných zařízení. Také nebyl vyžádán správce komunikace, který disponuje vhodnými a velkými světelnými zařízeními pro tyto události. Podmínky pro uvolnění komunikace - příjezd a odjezd vozidel z místa dopravní nehody bylo řádně zabezpečeno PČR. Hlásná služba a telekomunikační provoz byl řádně zajištěn, kdy probíhal vhodný tok informací mezi velitelem zásahu, operačním střediskem a zasahujícími policisty i s ostatními zasahujícími složkami v rámci zásahu na místě události. Pochybení nastalo při vyslání následné ZZS na místo události - jednalo se o sanitky, které vyjízděly na místo vyzvednout osoby, kterým již byla poskytnuta lékařská pomoc ze strany ZZS na místě zásahu. Tyto sanitky byly navedeny dispečinkem ZZS trasou, na které probíhala rekonstrukce vozovky, kdy tato trasa nebyla průjezdná. Tím, že vznikla dojezdová časová ztráta ZZS na místo větší než 10 minut, může hrát při záchraně lidských životů významnou úlohu. Pochybení nastalo v komunikacích operačního důstojníka PČR a dispečinkem ZZS, kdy tyto dvě osoby si vzájemně nevyměnily informace o překážce na příjezdové cestě k mimořádné události.

PČR zajišťuje a využívá činnost informačního systému Maják 158, na základě kterého předává dopravní informace o aktuální situaci na komunikacích přímo nebo telefonicky do národního dopravního informačního a řídicího centra. Bylo by vhodné tento informační systém propojit i na ostatní operační střediska složek IZS. V rámci této MU PČR řádně provedla zajištění neodkladných a neopakovatelných úkonů, zjištění skutečného stavu věci a řádně byly zadokumentovány zajištěné stopy na místě. Dalším negativem, které bylo zjiš-

těno ze strany PČR bylo neadekvátní množství sil a prostředků na místě události a to zejména v prvopočátku. Skupina DP ČR Blansko byla určena k zadokumentování dopravní nehody a dva policisté z OOP ČR Blansko k označení místa události a řízení odklonu dopravy. Chyběli zde policisté, kteří by realizovali režimová opatření na vstupech a výstupech obvazišť, evidovali postižené osoby, jejich totožnost, pohyb do zdravotních zařízení a zajišťovali jejich osobní majetek, který po odjezdu zraněných do nemocnic zůstal bezprizorně na místě události. I když v daném případě nedošlo k poškození tohoto majetku ani ke ztrátě a byl skupinou DP PČR Blansko zajištěn, vznikla několika minutová časová prodleva, než k tomuto samotnému došlo. Ostatní činnost realizována na místě události byla více či méně v souladu se stanovenou typovou činností.

Uvedenou analýzou nebyly zjištěny žádné nedostatky v typových plánech, nedostatky se projevíly pouze v samotné praxi, které byly způsobeny špatnou komunikací, nedodržením typových plánů nedostatečným zabezpečením MU, silami a prostředky a v neposlední řadě selháním lidského faktoru.

K odstranění těchto nedostatků vidím provádět v pravidelných intervalech námětová taktická cvičení složek IZS, popřípadě pro odstranění nedostatků, které vzniknou v praxi a jsou uvedeny v rozboru typového plánu.

V popisovaném případě dopravní nehody bylo právě negativním aspektem to, že na místě zásahu byla přítomna pouze jedna dvoučlenná hlídka OOP ČR Blansko, která nemohla zabezpečit veškeré náležitosti, které spadají do její kompetence. Tato činnost i přes tyto prvotní obtíže byla zabezpečena, ale s patřičnou časovou prodlevou.

Časová prodleva byla způsobena nedostatkem finančních prostředků rozpočtu PČR, z toho důvodu vykonává službu méně policistů než je třeba k zabezpečení služební povinnosti. Toto byl také důsledek přítomnosti jedné hlídky OOP ČR Blansko na místě popisované dopravní nehody.

Navrhovaným opatřením je navýšení finančního rozpočtu PČR, který by tak mohl lépe zabezpečit odpovídající fungování PČR na ochranu celospolečenských zájmů a hodnot, ochranu života, zdraví, lidské důstojnosti a majetku.

8 NÁMĚTOVÉ TAKTICKÉ CVIČENÍ SLOŽEK INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU JIHMORAVSKÉHO KRAJE

8.1 Mimořádná událost nehoda autobusu vězeňské služby s převáženými vězni a jejich útěk

Dne 5. 4. 2012 bylo realizováno taktické cvičení složek IZS Jihomoravského kraje s názvem „UZÁVĚR 2012“, do kterého byla zapojena Vězeňská služba České republiky (dále jen VS) a ZZS Jihomoravského kraje. Námětem tohoto cvičení byl vznik mimořádné události související s úmyslným střetem nákladního vozidla do autobusu VS při eskortě odsouzených, do něhož vzápětí narazilo doprovodné vozidlo VS. Účelem srážky vozidel bylo osvobození jednoho eskortovaného vězně řidičem nákladního vozidla, což ve svém důsledku vedlo i k neplánovanému útěku dalších sedmi vězňů. Při srážce vozidel pak došlo ke zranění celkem patnácti osob.

Místo konání cvičení:

- vojenský výcvikový prostor Březina v katastrálním území Vyškov – Dědice,
- pracoviště jednotlivých operačních středisek do cvičení zapojených složek IZS,
- společné kontaktní pracoviště složek IZS Hodonín – Holíč,
- jednotlivá stanoviště policejní akce na teritoriu Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje.

8.1.1 Časová osa cvičení složek integrovaného záchranného systému Jihomoravského kraje

Časová osa cvičení složek IZS Jihomoravského kraje „UZÁVĚR 2012“ se odehrává dne 5. 4. 2012 v následujícím sledu níže popsaného cvičení:

v 10:30 hodin - hejtman Jihomoravského kraje zahájí cvičení – dopravní nehoda – střet nákladního automobilu s autobusem VS a osobním vozidlem. Při střetu dojde ke zranění patnácti (15) osob přepravovaných ve vozidlech a následnému útěku osmi (8) odsouzených z autobusu VS. Současně od místa nehody prchá řidič nákladního automobilu, který úmyslně zavinil střet dopravních prostředků a za užití varovné střelby ze samopalů osvobodí jednoho (1) vězně, s nímž odjede nedaleko odstaveným vozidlem. Zbývající čtyři (4) od-

souzení se ztratí v nedalekém lese a další tři (3) odsouzení se od místa střetu vozidel vzdalují. Při nehodě dojde k úniku provozních kapalin z vozidel. Zadním oknem havarovaného autobusu vyskakuje 8 odsouzených, 4 odsouzení prchají směrem k lesu, jeden odsouzený prchá do volného prostoru, další 2 prchají nejdříve společně do vozidla cca 200 m, kde se ukryjí, 1 odsouzený prchá společně s viníkem dopravní nehody k vozidlu a odjíždí směrem na Slovensko. Velitel eskorty oznámí událost operačnímu středisku VS ČR Věznice Kuřim. Následně Krajské operační a informační středisko HZS Jihomoravského kraje (dále jen KOPIS) na telefonním centru tísňového volání 112 přijímá tísňový hovor o události od operačního střediska VS ČR Věznice Kuřim - KOPIS konferenčním hovorem spojuje PČR, ZZS a souběžně vydává datovou větu. IOS operačního odboru Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje vyhláší na tomto území policejní akci. Poté KOPIS informuje krajského řídicího důstojníka HZS Jihomoravského kraje o mimořádné události a velitel eskorty podává upřesňující informaci o dopravní nehodě operačnímu středisku VS ČR Věznice Kuřim. IOS operačního odboru Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje vysílá na místo motorizovanou hlídku OO PČR, výjezdovou skupinu dopravního inspektorátu a dvoučlennou hlídku dopravního inspektorátu Územního Vyškov. ZZS Vyškov vysílá dvě vozidla ze základny Vyškov a bude aktivována Letecká záchranná služba. IOS operačního odboru Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje vyrozumívá o vzniku mimořádné události dosahového důstojníka Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje. Příjezd dosahového důstojníka Územního odboru PČR Vyškov společně s výjezdovou skupinou (vyšetřovatel, kriminalista a kriminalistický technik), kdy tímto dosahový důstojník přebírá velení a stává se velitelem zásahu, řídí záchranné a likvidační práce, organizuje činnost směrem k vypátrání odsouzených. Jednotky Požární ochrany provedou vyproštění a následný transport do péče ZZS všech zraněných osob. Pomocí sorbentních hadů a sorbentu Eco-dry bude provedena likvidace uniklých provozních náplní vozidel a následné postavení havarovaného autobusu na kola. Lokalizace 4 uprchlých vězňů v lese z vrtulníku a následné vyslání do oblasti policisty Speciální pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje, který propátrává les (rojnice), následně zasahuje a zadržuje vězně a spolujezdce před státními hranicemi. PČR štábně provede neodkladné a neopakovatelné úkony v souvislosti s neoprávněným užíváním cizí věci (motorového vozidla). Ukončení cvičení a přesun na nástup cvičících jednotek IZS a dalších cvičících složek Jihomoravského kraje k provedení vyhodnocení taktického cvičení hejtma-

nem Jihomoravského kraje. V 16:00 hodin dne 05. 04. 2012 ukončení cvičení hlásit hejtmanovi Jihomoravského kraje, cestou zástupce řídicího taktického cvičení.

Obr. 10: Taktické cvičení

Kompetence participujících útvarů Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje.

Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje:

- a) Odbor služby pořádkové policie (gestor cvičení):
- spolupráce na zajištění a přípravách taktického cvičení,
 - rozhodčí cvičení,
 - účast ve štábu,
 - Speciální pořádková jednotka:
 - spolupráce na přípravách cvičení,
 - cvičící složka - pátrání po uprchlých odsouzených,
 - pátrání po věci,
 - Oddělení služební hipologie:
 - cvičící složka - pátrání po uprchlých odsouzených,

- Oddělení služební kynologie:
 - cvičicí složka - pátrání po uprchlých odsouzených.
- b) Zásahová jednotka Krajského ředitelství:
 - cvičicí složka - zadržení uprchlých odsouzených v objektu.
- c) Operační odbor – integrované operační středisko:
 - cvičicí složka,
 - příjem oznámení o mimořádné události,
 - aktivace činnosti územního odboru,
 - svolání štábu opatření,
 - vyrozumění funkcionářů a dalších subjektů o vzniku mimořádné události,
 - evidence události v informačním systému Maják (zápis přílohou tohoto vyhodnocení),
 - zajištění toku informací,
 - vyhlášení policejní akce,
 - a další.
- d) Oddělení krizového řízení:
 - zajištění a příprava taktického cvičení,
 - zpracovatel rozkazu,
- e) Odbor služby dopravní policie:
 - cvičicí složka – regulace dopravy.

1. Územní odbor Blansko – Vyškov:

- velitel policejního opatření,
 - dokumentace místa činu.
- a) Dopravní inspektorát Územního odboru Blansko – Vyškov:
- regulace dopravy, dohled nad BESIP.
- b) Obvodní oddělení Vyškov:

- cvičicí složka - řešení mimořádné události.

2. Služba kriminální policie a vyšetřování:

- cvičicí složka,
- účast ve štábu.

3. Všechny územní odbory Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje:

- cvičicí složky – policejní akce „UZÁVĚR 2012“.

Do samotného cvičení bylo zapojeno celkem 148 policistů a policistek Krajského ředitelství PČR Jihomoravského kraje.

8.1.2 Průběh cvičení a jeho hodnocení

Cvičení složek IZS Jihomoravského kraje s názvem „UZÁVĚR 2012“ bylo mimo jiné zaměřeno na procvičení souboru typových činností STČ 07,08,09 IZS, a to z pohledu koordinace činnosti jednotlivých složek IZS na místě zásahu včetně VS. Vyhodnocením informačních toků mezi jednotlivými složkami IZS, včetně VS, nebyly zjištěny žádné nedostatky. Komunikace IOS Brno s KOPIS HZS, operačního střediska VS a rovněž komunikace uvnitř PČR probíhala standardním způsobem. Zvláště při prvotním předávání informací, které jsou z pohledu úspěšnosti zásahu nejdůležitější, nedošlo k prodlevám a všechny zasahující jednotky byly o vzniku mimořádné události vyrozuměny včas. [21]

Na základě prvotního předání informací o vzniku mimořádné události byly na místo vyslány policejní hlídky Územního odboru Blansko – Vyškov. Tyto hlídky se na místo dostavily včas a ihned po příjezdu plnily řádně stanovené úkoly. V součinnosti s příslušníky VS se podíleli na střežení odsouzených, poskytování první pomoci zraněným a sběru informací. Dále byly tyto hlídky rozhodnutím IOS Operačního odboru Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje Brno posíleny o výjezdovou skupinu Územního odboru Blansko – Vyškov. Dosahový důstojník se ihned po příjezdu na místo ujal funkce velitele zásahu a řídil záchranné a likvidační práce prováděné na místě a spolupracoval s IOS Brno při pátrání po osobách. Počet nasazených sil a prostředků byl dostatečný. Operační důstojník IOS Operačního odboru Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje Brno situaci vyhodnotil adekvátně. Policisté plnili stanovené úkoly řádně a spolupráce se složkami IZS byla harmonická.

Pátrání po uprchlých odsouzených bylo v počátku koordinováno Integrovaným operačním střediskem Operačního odboru Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje Brno. Vyhlášení policejní akce bylo bezprostřední a tato akce proběhla na celém teritoriu Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje stanoveným způsobem. Pátrání bylo prováděno převážně silami Speciální pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje. Policisté Oddělení služební kynologie pátrali po stopách uprchlých vězňů, přičemž jednoho z nich psodov se sl. psem zadržel. Policisté Oddělení služební hipologie zadrželi jednoho odsouzeného. Policisté Speciální pořádkové jednotky vypátrali jednoho odsouzeného a našli hledanou věc. Zásahovou jednotkou jednotky Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje a Leteckou službou policie ČR byli zadrženi tři odsouzení v určeném objektu. Štáb opatření policie byl svolán bezprostředně po nahlášení události na Integrované operační středisko operačního odboru Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje Brno a celou dobu své činnosti spolupracoval s ostatními složkami IZS na vypátrání odsouzených. Přenos informací mezi jednotlivými složkami IZS a vlastní činnost při pátrání a zajištění odsouzených proběhla standardním způsobem ve stanoveném čase.

8.1.3 Vyhodnocení taktického cvičení složek integrovaného záchranného systému

Lze konstatovat, že hlavní i vedlejší úkoly cvičení „UZÁVĚR 2012“ byly splněny. Úkoly policie byly provedeny včas a požadovaným způsobem. Cvičení přispělo ke zlepšení koordinace jednotlivých činností složek IZS a prohloubení jejich vzájemné spolupráce. [21]

Je nutno zdůraznit, že cvičení nebylo zaměřeno na ověření dojezdových časů na místo mimořádné události, kromě zaujetí stanovišť policejní akce, ale zejména na ověření komunikačních toků a výměnu informací.

Jak je z výše uvedeného zřejmé, je tento způsob odstraňování nedostatků v praxi velmi vhodný a efektivní. Musíme však zohlednit to, že všechny osoby podílející se na tomto námětovém cvičení věděly předem, že toto cvičení nastane a jaké budou jejich úkoly. Tudíž nedostatky byly minimální nebo žádné. Velkou výhodou v těchto námětových cvičení je to, že osoby, které řešily tuto situaci poprvé, v případě s ní neměly žádné zkušenosti, si mohly praktiky a postupy, které jsou ustanoveny typovými plány vyzkoušet a to v době, kdy nehrozí žádné ohrožení života, zdraví, majetku a životního prostředí.

9 NÁVRH OPATŘENÍ PRO ZLEPŠENÍ STÁVAJÍCÍHO STAVU

Z praktické části mé práce vyplývá, že místo a úloha PČR v podmínkách krizového řízení Jihomoravského kraje je v souladu s platnou legislativou a jejich funkčnost odpovídá daným standardům. Pro zlepšení stávajícího stavu bych navrhovala přijmout právní normu, která by přesně definovala a stanovovala prověrky funkčnosti orgánů krizového řízení v rámci krajů. V této právní normě by měly být stanoveny pravidelné kontrolní mechanismy, potažmo nahodilé termíny kontrol. Tato právní norma by měla ustanovit kontrolní orgán s celorepublikovou působností, pravděpodobně pod Ministerstvem vnitra, který by měl tyto kontroly provádět v jednotlivých krajích a obcích. Tento kontrolní orgán by měl zpracovávat zjištěné nedostatky a postupovat je orgánu, který zpracovává metodiku tak, aby došlo k odstranění nedostatků v praxi a sjednocení v rámci celé České republiky. Členy tohoto kontrolního orgánu by mohli být zástupci jednotlivých složek podílející se na krizovém řízení.

Dále ze závěru mé bakalářské práce vyplývá, že nedostatek finančních prostředků - současná úsporná opatření v rámci státní správy a samosprávy, vedou k snížení akceschopnosti, krizového řízení na všech úrovních řízení a také na akceschopnosti jednotlivých složek IZS. S tím souvisí i získání více finančních prostředků k provádění námětových taktických cvičení, funkčnosti a akceschopnosti krizového řízení na úrovni republiky, krajů i obcí a s tím související i provádění námětových taktických cvičení IZS popřípadě jen jejich jednotlivých složek. V rámci provádění taktických cvičení bych navrhovala, aby tato cvičení byla chápána jako komplex v rámci celé České republiky, to znamená, že například jednotlivé základní složky IZS a jednotlivé orgány krizového řízení by nacvičovaly svoji konkrétní činnost, při plnění konkrétního úkolu, dvakrát až čtyřikrát do roka. V rámci jednotlivých krajů by mohlo toto komplexní cvičení, do kterého by se zapojili již všechny řídicí stupně krizového řízení kraje a obcí včetně složek IZS provádět jednou za dva roky. V rámci celé republiky by toto komplexní cvičení mohlo být realizováno jednou za pět let, přičemž by bylo reagováno na nejaktuálnější možnost vzniku mimořádné události, která by se dotkla celého státu. Jako příklad uvádím stoleté povodně, teroristický útok, havárii jaderné elektrárny. Uvědomuji si, že toto řešení je ekonomicky nákladné, ale položme si otázku, zda lze zachráněný lidský život vyčíslit penězi?

Výše uvedený problém nedostatku finančních prostředků je zřejmý a již nyní se odráží v současné praxi, jak je patrné z příkladu, který jsem uvedla ve své práci.

Na příkladu taktického cvičení „UZÁVĚR 2012“ se ukázalo, jak bylo velmi těžké naráz najít tolik lidí, kteří se na takovém taktickém cvičení musí podílet, aby byly splněny všechny nezbytné úkoly, které vyžadují záchranné a likvidační práce na místě mimořádné události.

Je zřejmé, že bezprostřední reakce na vznik takových událostí bude delší, stejně tak i jejich řešení, záchrana lidských životů a zdraví, majetku a životního prostředí.

V tomto spatřuji vysoké riziko a nebezpečí pro českou veřejnost. Proto by mělo být pro všechny pochopitelné, že další rozpočtové restrikce nejsou již možné a snižování finančních prostředků by mohlo znamenat zmaření lidských životů.

Námětové taktické cvičení vidím jako účinnou metodu na odstranění nedostatků v samotné praxi i u PČR, jakož to zástupce v jednotlivých orgánech krizového řízení kraje, obcí, ale i jako základní složky IZS. Ve své práci jsem se zabývala místem a úlohou PČR v podmínkách krizového řízení Jihomoravského kraje. Místo a úloha PČR jak v Jihomoravském kraji, tak i v jiných krajích České republiky má nezastupitelnou pozici v krizových orgánech těchto krajů a obcí a také má své nezastupitelné místo, jako základní složka IZS. Je zřejmé, že PČR nemůže být nikým a ničím nahrazena a to z důvodů specifčnosti úkolů, které plní v rámci KŘ. Její specifčnost je dána úkoly, které PČR plní při běžném výkonu služby, zejména pak při vzniku MU. Žádný jiný ozbrojený bezpečnostní sbor nemůže PČR nahradit při plnění jejich úkolů, může ji však dočasně zastoupit (například armáda povolána k plnění úkolu PČR). Její specifčnost je dána také tím, že se jedná o represivní ozbrojený sbor, který plnění svých úkolů ve prospěch státu a dle platných zákonů si může vynutit silou. Disponuje oprávněními zasahovat do základních lidských práv a svobod dle zákona. Její nezastupitelné místo je dáno v rámci vnitřní bezpečnosti státu. Místo a úloha PČR v podmínkách krizového řízení Jihomoravského kraje jednoznačně vyplývá z platné legislativy, kterou jsem ve své práci uvedla. Pro plnění úkolů PČR v podmínkách krizového řízení Jihomoravského kraje, ale i v rámci celé republiky, zejména pro řešení MU jsou stanoveny přesné typové plány a postupy. Tyto typové plány a postupy byly sestaveny na základě nejnovějších vědeckých poznatků v daném oboru a zkušeností získaných praxí. Byly sestaveny pro co nejeфекtivnější i pro nejeekonomičtější a nejúčinnější způsob řešení dané mimořádné události s cílem záchrany životů, zdraví, majetku a životního prostředí. Dle mého názoru jsou tyto postupy v pořádku a stále se aktualizují dle nejnovějších trendů v daném oboru.

Jediný problém, problémy nastávají v samotné praxi, kdy mají být plněny úkoly stanovené platnou legislativou v souladu s typovými plány a činnostmi. Hlavními příčinami jsou a také to dokládá i můj modelový příklad: v nedostatečném nasazení sil a prostředků (ekonomické faktory) při řešení MU, selhání lidského faktoru, nedodržení stanoveného postupu, neznalost a nezkušenost dané problematiky. Jako řešení k odstranění tohoto problému vidím v realizaci výše uvedeném modelovém taktickém cvičení.

ZÁVĚR

Cílem práce bylo vysvětlit místo a úlohu PČR v podmínkách krizového řízení Jihomoravského kraje. Zjistit zda místo a úloha PČR v krizových orgánech, ale i v základní složce IZS je významná, popřípadě zda by mohla být v těchto orgánech postradatelná. Dále zda současný stav a legislativa umožňuje co nejefektivněji využívat schopností PČR při řešení mimořádných událostí, popřípadě odhalit nedostatky a navrhnout vhodná řešení.

V teoretické části mé práce jsem popsala pojem mimořádné události, krizové stavy a zabývala jsem se charakteristikou krizového řízení. Pokusila jsem se ukázat funkčnost tohoto systému v rámci celé České republiky jednotlivých krajů a obcí. Poukázala jsem na jednotlivé subjekty, které se na tomto krizovém řízení podílí, zejména pak na PČR, její místo a úlohu.

V praktické části mé práce jsem provedla na základě rozboru skutečného stavu mimořádných událostí v rámci Jihomoravského kraje, legislativy PČR v podmínkách KŘ Jihomoravského kraje, zhodnotila jsem zde postavení, místo a úlohu PČR v rámci Jihomoravského kraje a na praktickém příkladu jsem stanovila její funkčnost, poukázala jsem na nedostatky a navrhla jsem vhodná řešení. Dospěla jsem k závěru, že současný legislativní stav a stanovené postupy jsou adekvátní nejmodernějším vědeckým poznatkům a zkušenostem z praxe. Nedostatky při samotné realizaci v praxi jsem již uvedla v předchozí kapitole. Vůči těmto nedostatkům navrhuji vhodná opatření. Jako nejvýznamnější opatření vidím v častějším kvalitnějším využívání modelových taktických cvičení v praxi, zejména při nácviku řešení krizových mimořádných událostí v rámci kraje.

Hrozba vzniku mimořádné události je stále aktuální otázkou dne, ať již se může jednat o antropogenní nebo přírodní událost. Nemá cenu před touto problematikou zavírat oči. Jen připraveným štěstí přeje. Lidstvo jako takové nedokáže některým mimořádným událostem zabránit, ale může se na ně připravit, a tím eliminovat popřípadě snížit následky na minimum. Každý přínos v této oblasti má velký vliv.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie a knihy:

- [1] ANTUŠÁK, E., KOPECKÝ, Z., *Krizový management: úvod do teorie*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2008, 97 s. ISBN 978-80-245-0951-8.
- [2] HORÁK, R., KRČ, M., DANIELOVÁ, L. *Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu*. Praha: Linde Praha, a.s., 2004, 407 s. ISBN 80-720-1471-4.
- [3] HRIVNÁK, J., BURDOVÁ, L., POLÍVKA, L., *Metody a nástroje řešení krizových situací: (metody a nástroje řízení bezpečnosti) : základní údaje*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2009, 152 s. ISBN 978-80-7251-304-8.
- [4] MARTÍNEK, B., TVRDEK, J., *Základy integrovaného záchranného systému*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2010, 169 s. ISBN 978-80-7251-338-3.
- [5] SKŘEHOT, P. a kol. *Prevence nehod a havárií. 2. díl*. 1. vydání. Praha. T-SOFT Praha, 2009, 595 s. ISBN 978-80-86973-9.
- [6] SLABÝ, A., *Teorie a praxe krizového řízení I*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2010, 107 s. ISBN 978-80-7251-336-9.
- [7] ŠENOVSKÝ, M., ADAMEC, V., VANĚK, M., *Bezpečnostní plánování*. 1. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2006, 86 s. ISBN 80-866-3452-4.
- [8] Šenovský, M., Adamec, V.: *Integrovaný záchranný systém*. 1. vyd. Ostrava: Edice SPBI Spektrum, 2005. 164 s. ISBN 80-86634-55-8.

Legislativa:

- [9] Zákon č. 1/1993 Sb., *Ústava České republiky*, ve znění pozdějších předpisů
- [10] Zákon č. 110/1998 Sb., *o bezpečnosti České republiky*, ve znění pozdějších předpisů
- [11] Zákon č. 239/2000 Sb., *o integrovaném záchranném systému*, ve znění pozdějších předpisů
- [12] Zákon č. 240/2000 Sb., *o Krizovém řízení*, ve znění pozdějších předpisů
- [13] Zákon č. 273/2008 Sb., *o Policii České republiky*, ve znění pozdějších předpisů

Internetové zdroje:

- [14] *Jihomoravský kraj: Charakteristika krizového řízení* [online]. 2011 [cit. 2012-03-12]. Dostupné z: <http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=17734&TypeID=2>
- [15] *Koncepce systému orgánů krizového řízení* [online]. 2011 [cit. 2012-04-24]. Dostupné z: http://www.army.cz/avis/vojenske_rozhledy/1999_3/koncept.htm
- [16] *Královéhradecký kraj: Krajský úřad. Krizové řízení* [online]. 2009 [cit. 2012-04-24]. Dostupné z: <http://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/krajsky-urad/krizove-rizeni/krizove-rizeni/co-je-krizove-rizeni--388/>
- [17] *Orgány krizového řízení: pojmy. Ministerstvo vnitra ČR* [online]. 2010 [cit. 2012-03-18]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/organy-krizoveho-rizeni.aspx>
- [18] *Policie České republiky: Odbor správy majetku* [online]. 2010 [cit. 2012-03-24]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/npp-pro-ekonomiku-odbor-spravy-majetku.aspx>
- [19] *Policie České republiky: Operační středisko* [online]. 2010 [cit. 2012-01-19]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/operacni-stredisko-76.aspx>

Ostatní zdroje:

- [20] Typové plány PČR, *Typové činnosti složek IZS – 08/IZS při společném zásahu dopravní nehody*, Policejní prezidium, Praha 2008
- [21] „UZÁVĚR 2012“ *Přehled, Taktické cvičení*, Brno 2012

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR	Česká republika.
DP ČR	Dopravní policie České republiky.
GIS	Geografický informační systém.
GŘ HZS	Generální ředitelství Hasičské záchranné služby.
HZS	Hasičská záchranná služba.
HOPKS	Hospodářské opatření pro krizové stavy.
IOS	Integrované operační středisko.
IZS	Integrovaný záchranný systém.
KOPIS	Krajské operační a informační středisko HZS Jihomoravského kraje
KŘ	Krizové řízení.
MU	Mimořádná událost.
OOP ČR	Obvodní oddělení Policie České republiky.
PČR	Policie České republiky.
PIOS	Preventivní informační operační systém.
Sb.	Sbírka zákonů.
MV	Ministerstvo vnitra.
SDH	Sbor dobrovolných hasičů.
STČ	Soubor typové činnosti.
ÚO	Územní odbor.
VS	Věžeňská služba.
ZaLP	Záchranné a likvidační práce.
ZZS	Zdravotní záchranná služba.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1: Způsob třídění mimořádných událostí [3]	14
Obr. 2: Krizové činnosti [3].....	16
Obr. 3: Základní architektura právní úpravy krizového řízení [6].....	23
Obr. 4: Zastoupení složek IZS při zásazích z roku 2005 [8]	34
Obr. 5: Zjednodušená struktura PČR.....	36
Obr. 6: Rámcové znázornění organizační struktury Krajského ředitelství PČR Jihomoravského kraje	37
Obr. 7: Rozdělení pracovní náplně	41
Obr. 8: Místo dopravní nehody.....	56
Obr. 9: Havarovaný autobus	56
Obr. 10: Taktické cvičení.....	61

SEZNAM TABULEK

Tab. 1: Statistické vyhodnocení MU	50
Tab. 2: Statistické vyhodnocení živelních pohrom.....	50
Tab. 3: Statistické vyhodnocení úniku nebezpečných látek.....	51

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Další důležité zákony zabývající se problematikou krizového řízení

Příloha P II: Schéma působnosti krizové legislativy

Příloha P III: Územní orgány krizového řízení

Příloha P IV: Krizové řízení Jihomoravského kraje

Příloha P V: Jednotlivé úrovně krizového řízení

Příloha P VI: Působnost územních odborů a OO PČR Krajského ředitelství Jihomoravského kraje

Příloha P VII: Ostatní útvary PČR zapojeny do systému krizového řízení

Příloha P VIII: Katalogový soubor TČS IZS STČ – 08/IZS při společném zásahu dopravní nehody

Příloha P IX: Fotografie dopravní nehody autobusu při zásahu složek IZS

Příloha P X: Fotografie z taktického cvičení složek IZS „UZÁVĚR 2012“

PŘÍLOHA P I:

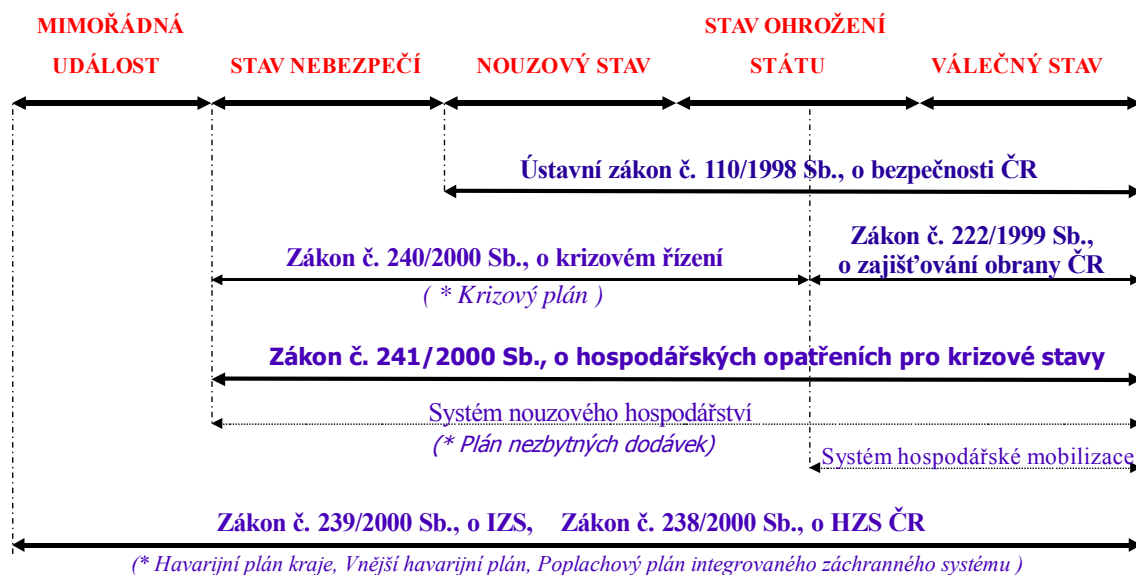
Další důležité zákony zabývající se problematikou krizového řízení

- zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky v platném znění,
- zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky v platném znění,
- zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky v platném znění,
- zákon č. 51/2004 Sb., o plánování obrany v platném znění,
- zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii v platném znění,
- zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), úplné znění č. 3/2003 Sb. v platném znění,
- zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), úplné znění č. 2/2003 Sb. v platném znění,
- zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně (úplné znění vyhl. jako č. 67/2001 Sb.) v platném znění,
- zákon č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií v platném znění,
- zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) v platném znění,
- zákon č. 254/2001 Sb., o vodách (vodní zákon), ve znění zákona č. 20/2004 Sb. v platném znění,
- zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích, ve znění zákona č. 320/2002 Sb. v platném znění,
- zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv v platném znění,
- zákon č. 12/2002 Sb., o státní pomoci při obnově území postiženého živelní nebo jinou pohromou v platném znění,
- zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví v platném znění,
- zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší v platném znění,

- zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech v platném znění,
- vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 434/1992 Sb., o zdravotnické záchranné službě v platném znění,
- vyhláška č. 328/2001 Sb., která upravuje konkrétní činnost složek integrovaného záchranného systému na místě zásahu.

PŘÍLOHA P II:

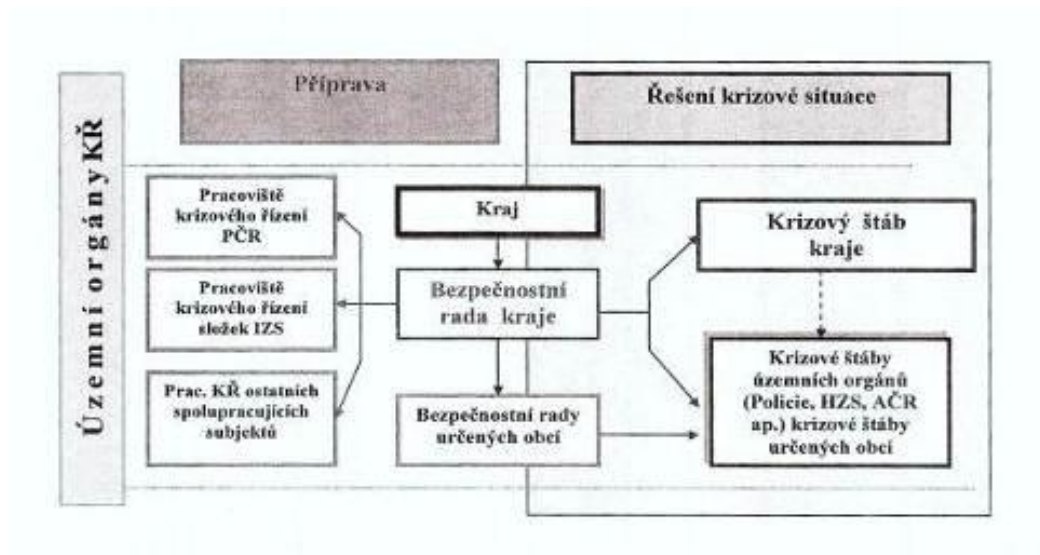
Schéma působnosti krizové legislativy

* plánovací dokumentace

PŘÍLOHA P III:

Územní orgány krizového řízení [3]

PŘÍLOHA P IV:

Krizové řízení Jihomoravského kraje

Krizové řízení Jihomoravského kraje je souhrnem legislativních, personálních, organizačních, finančních, technických a materiálních opatření s cílem připravit Jihomoravský kraj jako celek na mimořádné události a krizové situace, jenž mohou území kraje postihnout. Základem krizového řízení Jihomoravského kraje je legislativní zmocnění hejtmána kraje a starostů obcí učinit jako veřejný činitel zásadní rozhodnutí pro přípravu území a řešení mimořádných událostí a krizových situací. Tyto osoby mají legislativně stanovené povinnosti a oprávnění k zabezpečení jejich plnění. [14]

Hejtmán a starostové obcí jsou povinni přijmout stanovená opatření pro řešení krizových situací, a k jejich zabezpečení jsou vybaveni sadou oprávnění. Právnícké, podnikající fyzické osoby a občané jsou ve smyslu platných zákonů také povinni za konkrétních vymezených podmínek plnit úkoly při přípravě nebo řešení MU a krizových stavů stanovené hejtmánem nebo starostou obce. Pro KŘ je vztah hejtmán – starosta obce - právnícká osoba - fyzická osoba rozhodující.

V podmínkách České republiky jsou cíle KŘ státu zakotveny v ústavním zákoně č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, kde je v čl. 1 – "Zajištění svrchovanosti a územní celistvosti České republiky, ochrana jejích demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot je základní povinností státu." Pro další subjekty KŘ jsou stanoveny povinnosti v čl. 3 odst. 2 – "Státní orgány, orgány územních samosprávných celků a právnícké a fyzické osoby jsou povinny podílet se na zajišťování bezpečnosti České republiky. Rozsah povinností a další podrobnosti stanoví zákon." [14]

Krizové řízení je zaměřeno na realizaci a požadavky ke zpracování dokumentace připravenosti na řešení krizových situací. Krizová připravenost v sobě vedle havarijní připravenosti zahrnuje i plnění úkolů na úseku ochrany veřejného pořádku a bezpečnosti (sem patří např. i hrozba terorismu), dále eliminace negativních dopadů ekonomických rizik (surovinové krize - např. nedostatek potravin, pitné vody, ropy a ropných produktů) včetně ohrožení finančních a devizových trhů, řešení epidemií spojených s ohrožením zdraví obyvatel, nákazy hospodářských zvířat apod. V těchto oblastech se prolínají působnosti mnoha dalších resortů. [14]

Hejtmán a starostové určených obcí si pro přípravu na krizové situace zřizují bezpečnostní radu jako svůj koordinační orgán a pro řešení krizových situací si jako svůj pracovní orgán zřizují krizový štáb. Plnění úkolů následně zajišťuje na úrovni kraj krajský úřad a na úrovni obce obecní úřad. Jako koordinační mezičlánek byla mezi kraj a obec včleněná určená obec, jejíž dotčené orgány odpovídají za plnění vybraných úkolů při zpracování krizového plánu kraje. [14]

PŘÍLOHA P V:

Jednotlivé úrovně krizového řízení [15]

Úroveň řízení	Rozhodovací orgány	Pracovní orgány (stálé)	
		Řídící složka	Výkonná složka
ústřední	prezident ČR, vláda (Bezpečnostní rada státu)	Výbory pro obranné plánování a pro civilní nouzové plánování	úcelově vytvářené podvýbory a pracovní skupiny
krajská	bezpečnostní rada kraje	předseda komise krizového plánování	
okresní	bezpečnostní rada okresu	předseda komise krizového plánování	odborné komise krizového plánování
obecní	bezpečnostní rada obce	pracovník obecního úřadu odpovědný za krizové plánování	

PŘÍLOHA P VI:

Působnost územních odborů a obvodních oddělení Krajského ředitelství PČR Jihomoravského kraje

PŘÍLOHA P VII:

Ostatní útvary PČR zapojeny do systému krizového řízení

Služba kriminální policie a vyšetřování

Služba kriminální policie a vyšetřování zejména prověřuje a vyšetřuje postupem podle trestního zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb.) a trestního řádu (zákon č. 141/1961 Sb.) drtivou většinu trestných činů (výjimkou jsou méně závažné trestné činy, které prověřují jiné služby PČR). Za tímto účelem provádí i operativně pátrací činnost, kriminalisticko-technickou činnost, řídí a organizuje plnění úkolů na úseku pátrání po osobách a věcech. Ve všech případech spolupracuje při řešení konkrétní trestné činnosti s orgány policie a justice sousedních států.

Služba pro zbraně a bezpečnostní materiál

Služba pro zbraně a bezpečnostní materiál plní úkoly státní správy na úseku střelných zbraní a střeliva, na úseku výbušnin, na úseku obchodu se zbraněmi, vojenským materiálem a bezpečnostním materiálem. Jde zejména o administrativní a kontrolní činnost v této oblasti.

Služba cizinecké policie

Služba cizinecké policie zabezpečuje kontrolu dodržování pobytového režimu cizinců, provádí pátrání po osobách, které se nelegálně zdržují na území ČR, kontroluje např. ubytovací zařízení, prošetřuje přestupky na úseku pobytového režimu cizinců. Provádí prověřování méně závažných trestných činů spáchaných v souvislosti s porušením režimu pobytu cizinců na území ČR, napomáháním k neoprávněnému pobytu, přeshraniční trestnou činností, s organizováním, umožněním či napomáháním k nedovolenému překračování státních hranic, spáchaných na území mezinárodních letišť v České republice apod.

Dále vykonává řadu činností ve správním řízení, týkající se např. udělování víz, vydávání cestovních dokladů, správního vyhošťování apod.

Ochranná služba

Tuto službu tvoří dva útvary s celostátní působností: Útvar pro ochranu ústavních činitelů a Útvar pro ochranu prezidenta ČR. Úkolem je zajišťovat ochranu ústavních činitelů včetně prezidenta ČR a bezpečnost chráněných osob, kterým je při jejich pobytu na území ČR poskytována osobní ochrana podle mezinárodních dohod. Zajišťovat ochranu chráněných objektů a prostorů, jako zastupitelských úřadů, sídel-

ních objektů Parlamentu, prezidenta republiky, Ústavního soudu, Ministerstva zahraničních věcí ČR, MV popř. dalších objektů.

Letecká služba

Tento útvar s celostátní působností za pomoci policejních vrtulníků provádí podporu pátrání po pohřešovaných osobách, poskytuje leteckou podporu při akcích speciálních útvarů policie, při dopravních akcích, při bezpečnostních akcích typů veřejných shromáždění a jinak podporuje ostatní služby policie při plnění jejich úkolů. Taktéž je možné ji použít pro účely zdravotnické záchranné služby či může pomáhat HZS.

Pyrotechnická služba

Tato služba je útvarem s celostátní působností s expoziturami na celém území ČR. Jejím úkolem jsou veškeré pyrotechnické služby, zejména likvidace nalezené munice a nástražných výbušných systémů.

PŘÍLOHA VIII

Katalogový soubor typové činnosti složek IZS – 08/IZS při společném zásahu dopravní nehody

Katalog souboru typové činnosti složek IZS – 08/IZS při společném zásahu u dopravní nehody stanovuje úkoly a činnost PČR při dopravní nehodě.

Tento katalog souboru typových činnosti stanovuje velitele zásahu podle druhu dopravní nehody. Při zásazích je zpravidla řídicí a koordinační složkou HZS ČR a velitelem zásahu velitel jednotky požární ochrany (pokud zasahují síly a prostředky jednotek požární ochrany). V případě, že na místě dopravní nehody nezasahují, je velitelem zásahu velitel nebo vedoucí té složky, které přísluší provádění převažujících záchranných a likvidačních prací podle zvláštního právního předpisu. Do příjezdu první jednotky požární ochrany, nebo do příjezdu příslušníka k řízení příslušné složky, řídí součinnost na místě dopravní nehody velitel nebo vedoucí té složky, která se na místo dostavila jako první.

1. Úkoly a postup PČR při dopravní nehodě:

a) Příslušníci PČR:

- spolupracují se ZZS a jednotkami požární ochrany při provádění záchranných a likvidačních prací, přičemž zejména
- regulují dopravu, k tomu
 - v případě potřeby využívají oprávnění zastavit vozidla nebo úplného zastavení dopravy všech, nebo
 - vybrané skupiny vozidel,
 - zajišťují podle pokynů velitele zásahu nebo sami provádí vhodné označení dopravní nehody včetně využití světelných výstražných zařízení vlastních vozidel,
 - vytváří podmínky – uvolněním komunikace- pro příjezd a odjezd vozidel ZZS, případně i dalších složek IZS,
 - podílí se na organizaci postavení vozidel složek IZS u dopravní nehody,
- podílí se, v případě potřeby, na poskytnutí první pomoci zraněným osobám,

- udržují spojení s dozorčí službou nebo operačními středisky PČR a plní úkoly hlášené služby. Vzájemně si na místě zásahu vyměňují informace o situaci s velitelem zásahu (prostřednictvím svého velitele), správci komunikací a se složkami IZS včetně údajů o disponibilních silách a prostředcích;
- plní i další úkoly podle pokynů velitele zásahu.

b) Policisté služby dopravní policie v roli orgánu pověřeného dohledem nad bezpečností a plynulostí silničního provozu vždy při dopravní nehodě (sami nebo souběžně s činnostmi složek IZS):

- dokumentují méně závažné dopravní nehody, při využití oprávnění příslušníků PČR, shromažďují podklady a důkazní prostředky o zavinění dopravní nehody pro příslušný správní orgán a v rámci toho
 - zjišťují a oznamují příslušnému správnímu orgánu přestupky proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích a ostatní přestupky na úseku dopravy a přestupky na úseku silničního hospodářství a provádí nezbytná šetření ke zjištění osoby podezřelé ze spáchání přestupku a k zajištění důkazních prostředků nezbytných pro pozdější dokazování před správním orgánem, případně sami rozhodují v blokovém řízení o některých zjištěných přestupcích,
- zjišťují a průběžně předávají dopravní informace o aktuální situaci na komunikacích prostřednictvím policejních informačních systémů (Maják 158) nebo přímo telefonicky do Národního dopravního informačního a řídicího centra,
- zjistí-li skutečnosti nasvědčující možnosti spáchání trestného činu, provádí neodkladné úkony k zajištění důkazů a stop, případně k tomu přivolají specialisty z jiných služeb PČR,
- činí opatření k obnovení plynulosti silničního provozu, zejména
 - využívají oprávnění prohlásit některá havarovaná vozidla za překážku silničního provozu a nařizují správci komunikace jejich odstranění nebo odtažení,
 - rozhodují o provedení případných přechodných úprav silničního provozu, zejména objížděk, není-li možné hned obnovit provoz v plném rozsahu po běžné trase,
 - vyžadují od správce komunikace vyznačení přechodných úprav silničního provozu.

2. Úkoly a postup PČR při dopravní nehodě se zvláště závažnými důsledky nebo s velkým stupněm nebezpečí:

policisté plní při závažné dopravní nehodě všechny úkoly uvedené v bodech 1a) a 1b) jako při méně závažné dopravní nehodě a dále sami nebo obvykle s přivolanými policejními specialisty z dalších služeb PČR:

- zajišťují bezpečnost a veřejný pořádek na místě zásahu, případně provádí jeho uzávěru,
- poskytují výpomoc při značení členění zásahu (pásky), zejména nebezpečné a vnější zóny,
- realizují režimová opatření na vstupech a výstupech do/z vnější zóny,
- evidují postižené osoby, pokud opouštějí místo zásahu,
- plní speciální úkoly podle typových činností složek IZS, které jim uloží velitel zásahu (evidence dekontaminovaných, evidence zraněných při jejich třídění, apod.,
- zúčastňují se identifikace těžce zraněných nebo mrtvých osob,
- povolají na žádost velitele zásahu vrtulník PČR k:
 - a) vzdušnému průzkumu, řízení zásahu a dokumentování MU s využitím přenosu obrazu do štábu velitele zásahu k operativnímu rozhodování o nasazení sil a prostředků IZS,
 - b) přepravě osob (odborníků) a speciálních prostředků na místo dopravní nehody,
 - c) přepravě zraněných osob z místa dopravní nehody,
- dohlíží na přistávací plochu vrtulníků,
- zajišťují dohled nad vyznačeným prostorem pro ukládání zemřelých,
- zajišťují spojení mezi velitelem zásahu a orgány činnými v trestním řízení, které provádí vyšetřování za účelem objasnění příčiny, zjištění míry a prokázání zavinění konkrétních osob, nebo zjištění a usvědčení pachatele, jedná-li se o podezření ze spáchání trestného činu,
- vyžadují od správců komunikace realizaci přechodných úprav silničního provozu (např. mobilní předzvěstné a výstražné vozíky Správ silnic a dálnic).

3. Síly a prostředky pro plnění úkolů PČR při dopravních nehodách:

uvedené úkoly plní policisté dopravních inspektorátů ředitelství PČR, přičemž k vyšetřování závažných dopravních nehod jsou obvykle povolány i zvláštní výjezdové skupiny organizované při dopravních odborech správ PČR. Na dálnicích uvedené úkoly plní převážně policisté Dálničních oddělení PČR a na rychlostních silnicích policisté Dálničních oddělení PČR (tam kde jsou zřízena). K zabezpečení úkolů při zvláště závažných dopravních nehodách organizují operační střediska PČR povolání a nasazení sil a prostředků nebo specialistů jiných služeb PČR. Všechny uvedené útvary nebo organizační články vysílají k plnění úkolů hlídky na motocyklech nebo v osobních automobilech. [20]

Vrtulníky letecké služby PČR jsou využívány při dopravních nehodách zejména pro plnění úkolů letecké záchranné služby, dále pro přepravu hasičských záchranářů s lehkou soupravou pro vyprošťování nebo pro monitorování dopravní situace. [20]

PŘÍLOHA P IX:

Fotografie dopravní nehody autobusu při zásahu složek IZS

Detail havarovaného autobusu.

Složky IZS na místě dopravní nehody.

Likvidační prostředky/sorbent.

Vyprošťování havarovaného autobusu.

PŘÍLOHA P X:

Fotografie z taktického cvičení složek IZS „UZÁVĚR 2012“

Únik vězňů.

Ošetření zraněných osob.

Lokalizace uprchlých vězňů z vrtulníku.

Zadržení vězňů.